

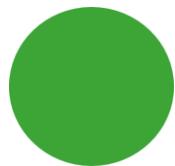
UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

Izvještaj o radu

01.01.2015. - 31.12.2015.

Split, kolovoz 2016.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	3
2.	AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH PODRUČJA DJELOVANJA	4
2.1.	Program zaštite prirode.....	4
2.2.	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	15
2.3.	Međuprogram edukacije i informiranja	22
2.4.	Sudjelovanje u kreiranju javnih politika	27
3.	UNAPRIJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM	33
4.	EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA I VOLONTERA	35
5.	LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA	37
5.1.	Članstvo	37
5.2.	Upravni odbor	37
5.3.	Zaposlenici.....	38
5.4.	Volonteri.....	39
5.5.	Programi društveno korisnog učenja	40
6.	UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA	41
7.	VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU.....	43
8.	IZNALAŽENJE SREDSTAVA.....	44
8.1.	Natječaji za bespovratna sredstva.....	44
8.2.	Društveno poduzetništvo i samofinanciranje.....	45
9.	FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	48

1.**UVOD**

Udrugu Sunce karakterizira širok raspon djelovanja te je teško izdvojiti najznačajnije događaje i aktivnosti u pojedinoj godini, definirati godišnje uspjehe, a da se pritom ne osvrne na sva programska područja i aktivnosti.

Ipak djelovanje na organizacijskoj razini tijekom 2015. godine obilježili su uspješno proveden proces vanjskog vrednovanja za desetogodišnje razdoblje te započet i dovršen novi ciklus strateškog planiranja za razdoblje 2016-2020. Također, zadržali smo visok udio samofinanciranja u ukupnom proračunu Udruge te je povećan broj zaposlenika. Po prvi put angažirana je osoba isključivo za aktivnosti na radnom mjestu voditelja odnosa i komunikacije s javnošću te je zadržana visoka razina vidljivosti.

Na programskim razinama, istaknuli bi kako je nakon dvije godine trajanja postupka pokrenutog tužbom Udruge Sunce donesena pravomoćna presuda Upravnog suda u Splitu kojom se poništava Rješenje kojim se zahvat – prihvat, privremeno skladištenje i loženje krutog goriva iz otpada (RDF/SRF) u tvornicama tvrtke CEMEX Sv. Juraj i Sv. Kajo proglašava prihvatljivim za okoliš.

Sunce je sudjelovalo u nacionalnoj kampanji „SOS za Jadran“ putem koje je zaustavljen projekt istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranu.

Izrađena je i aktivna inovativna Interaktivna mapa Sinjal.hr za zaprimanje prijava građana Splita vezanih uz okolišne i komunalne probleme, a za koju je interes pokazao velik broj građana. Uspostavljeno je Savjetodavno vijeće za okoliš grada Splita kao neformalna platforma za zajedničko djelovanje za unaprjeđenje stanja okoliša u gradu Splitu.

Uspješno su dovršeni volonterski programi za nacionalne parkove i parkove prirode i uspostavljena funkcionalna stranica <http://volonteri.parkovihrvatske.hr>

Suradnja sa školama podignuta je na višu razinu u smislu provedbe dugoročnih edukacijskih programa u osnovnim školama, te provedbe programa društveno korisnog učenja srednjim školama.

Otvorena je i učvršćena suradnja sa sektorom turizma, odnosno suradnja između sektora zaštite prirode i sektora aktivnog turizma, a s ciljem edukacije i postizanja održivosti u turizmu

U nastavku je pregled programskih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz organizacijski razvoj u 2015. godini. Detaljnije obavijesti o provedenim aktivnostima redovito objavljujemo na Internet stranici Udruge, www.sunce-st.org te Facebook stranici.

2.**AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH
PODRUČJA DJELOVANJA****2.1. Program zaštite prirode**

U okviru programa u 2015. godini provodili su se dolje navedeni projekti i usluge. Važno je napomenuti kako su se pružene usluge podudarale sa specifičnim ciljevima programa definiranim Strateškim planom Udruge Sunce za razdoblje 2011. do 2016. godine, odnosno:

- 1.1. Unaprijediti upravljanje prirodnim resursima te zaštićenim i/ili ugroženim područjima, staništima i vrstama.
- 1.2. Provoditi istraživanja i izrađivati stručne podloge za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima.
- 2.1. Sudjelovati u kreiranju i promicanju provedbe odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i korištenja prirodnih dobara.
- 2.2. Povećati informiranost i sudjelovanje javnosti u pitanjima očuvanja prirode.

PROJEKT SEA-Med Project - Field Project in Croatia-

Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia nastavak je uspješno provedenog MedPAN South pilot projekta u Hrvatskoj u sklopu kojeg smo s partnerima razvili planove upravljanja za tri zaštićena morska područja (nacionalni park Brijuni te parkovi prirode Lastovsko otočje i Telašćica) te kroz niz treninga podigli kapacitete zaposlenika svih pet javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima na moru (uz već navedene to su još nacionalni parkovi Kornati i Mljet).

Cilj SEA-Med projekta u Hrvatskoj je razvoj održivih gospodarskih aktivnosti u parkovima prirode Lastovsko otočje i Telašćica. To konkretno uključuje podršku provedbi planova upravljanja parkova prirode Lastovsko otočje i Telašćica, razvoj plana održivog turizma kojim bi se unaprijedila praksa održivog turizma, promicanje inicijative turizma temeljenog na prirodnim vrijednostima, prepoznavanje finansijskih mehanizama morskih zaštićenih područja (MZP) kao i promicanje održivog ribolova.

Projekt SEA-Med Hrvatska koordinira i provodi Udruga Sunce, a u partnerstvu sa Svjetskim fondom za zaštitu prirode (WWF), Ministarstvom za zaštitu okoliša i prirode (MZOIP), Ministarstvom turizma,

Državnim zavodom za zaštitu prirode (DZZP), te javnim ustanovama za upravljanje parkovima prirode Telašćica i Lastovsko otočje.

Trajanje projekta: 01. ožujka 2014. – 28. veljače 2017.

Proračun projekta: 2.462.400,00 kn

Donatori projekta: MAVA fondacija, FFEM, EU, UNEP/MAP, CEPF

Slika 1. Treći regionalni trening održan u Turskoj, a vezan za tematiku održivog razvoja

Aktivnosti i rezultati:

- Izrađeni planovi održivog turizma za PP Telašćicu (uključujući cijeli Dugi otok) i PP Lastovsko otočje koristeći participativan pristup organizacijom i provedbom radionica s dionicama i zaposlenicima Javnih ustanova partnera projekta.
- Organiziran studijski posjet PP Lonjskom polju s ciljem razmjene iskustava rada suradničkih vijeća zaštićenih područja.
- Sudjelovanje na trećem regionalnom treningu vezanom uz tematiku održivog turizma u morskim zaštićenim područjima koji je organiziran u Turskoj.
- U suradnji s vanjskim stručnjakom organizirane su prezentacije u lokalnim zajednicama partnerskih Parkova vezane uz povlačenje sredstava iz mjera Programa ruralnog razvoja,
- Izrađene komunikacijske strategije za ova dva parka te je započeta izrada niza komunikacijskih materijala na temu održivog turizma u PP Lastovsko otočje i Telašćica

- Provedeno je istraživanje te je dovršena studija istraživanja posjetitelja za PP Lastovsko otočje i Telašćica, nastavljen je rad na studiji vezano za monitoring broja brodova na Lastovu te je započeta izrada studije održivog financiranja PP Telašćica.
- Udruga Sunce je uspješno lobirala za ulazak svog predstavnika u Povjerenstvo za izradu Pravilnika o zaštićenim ribolovnim područjima i načinu obavljanja ribolova u njima koje je osnovalo Ministarstvo poljoprivrede, a ima za cilj regulaciju ribolova u parkovima prirode Telašćica i Lastovsko otočje. Sudjelovali smo u nekoliko sastanaka i javnom savjetovanju vezano uz spomenuti *Pravilnik*, a koje je organiziralo Ministarstvo poljoprivrede.
- Za predstavnike javnih ustanova morskih zaštićenih područja (ukupno 20) organiziran je trodnevni trening na temu komunikacije s medijima.
- Za dionike PP Lastovsko otočje i Telašćica organiziran je studijski posjet u Austriju na temu održivog turizma u zaštićenim područjima (16 sudionika).
- Proведен je strukturirani upitnik za lokalne proizvođače u okolini PP Telašćica, vezano uz suradnju u promociji i brendiranju lokalnih proizvoda.
- Sudjelovali smo na nekoliko međunarodnih skupova na kojima smo podijelili naša iskustva vezana uz rad u ova dva zaštićena područja

Projekt „Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (SEA-MED)”

Opći cilj projekta je podržati i promovirati održive prakse u malim turističkim objektima na području parkova prirode Telašćica i Lastovsko otočje. Projekt je odobren kao mali grant u okviru projekta SEA-Med.

Slika 2. Predavanje o energetski učinkovitoj rasvjeti na Telašćici

Aktivnosti i rezultati:

- Održana su dva predavanja za predstavnike turističkih objekata na području parkova prirode Lastovsko otočje i Telašćica s ciljem promocije mjera ušteda vode te su ove mjere implementirane u 10 turističkih objekata na području Lastova i 10 na području Dugog otoka. S ciljem provedbe ovih mjera sklopljena je i suradnja s tvrtkom Preval d.o.o.
- Održana su dva predavanja o energetski učinkovitoj rasvjeti na Lastovu i Dugom otoku. Na ovim predavanjima prisustvovalo je 28 sudionika, te su po završetku predavanja mjere provedene u turističkim objektima 20 iznajmljivača Lastova i Dugog otoka. U provedbi ovih mjera surađivali smo s tvrtkom Mark2.
- Svi turistički objekti u kojima se putem projekta provedene okolišno odgovorne mjere učlanjeni su u program okolišno odgovornog upravljanja malim turističkim objektima EkoPartner
- Izrađena je studija „Preliminarni pregled stanja i prijedlog održivosti kampa Skriveni na otoku Lastovu“ te su ispitivane mogućnosti za sufinanciranje postavljanja solarnih kolektora u kampu Skriveni.

Trajanje projekta: 15. ožujka 2015. do 28. veljače 2016.

Ukupan odobren iznos od strane MAVA fondacije je 13.955,00 Euro.

USLUGA „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“

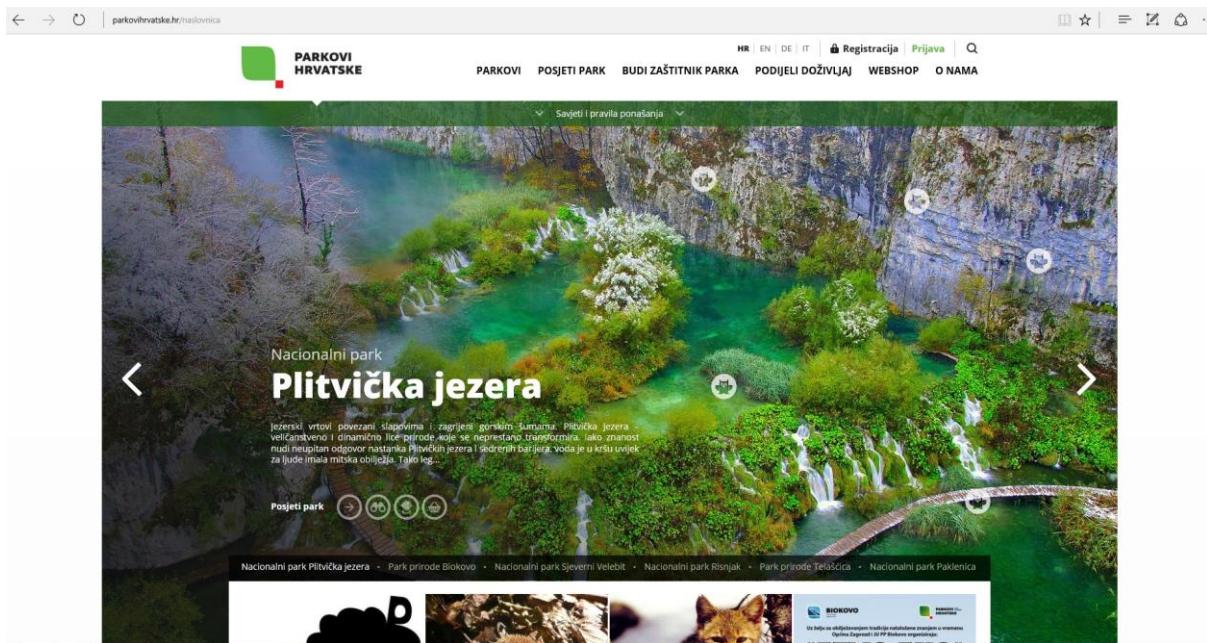
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode u okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP“ provodi aktivnost „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“ za koju je temeljem javnog natječaja podugovorena Udruga Sunce u suradnji s TBWA/Zagreb.

Cilj ove aktivnosti je podržati javne ustanove hrvatskih nacionalnih parkova i parkova prirode u razvoju i promociji volonterskih programa. Naime, tijekom pripremne faze NIP projekta utvrđen je veliki potencijal za razvoj volontiranja u zaštićenim područjima, a kroz koji bi se omogućilo sustavno uključivanje zainteresiranih grupa i pojedinaca u aktivnosti koje javne ustanove provode u zaštićenim područjima te na taj način osigurala bolja promocija parkova, veća podrška javnosti radu javnih ustanova, a u konačnici i doprinijelo ostvarivanju ciljeva i svrhe zaštićenih područja.

Aktivnosti i rezultati

- Izrađeni su volonterski programi za 19 javnih ustanova nacionalnih parkova i parkova prirode, ukupno je razvijeno 30 programa.
- Izrađena je Internet stranicu www.parkovi-hrvatske.hr na hrvatskom i engleskom jeziku putem koje se volonteri mogu prijavljivati za volontiranje u parkovima, a na kojoj se nalaze

volonterski programi. Putem web stranice za volontiranje u zaštićenim područjima se u 2015. godini prijavilo 250 volontera.

Slika 3. Internet stranica putem koje se volonteri mogu prijavljivati za volontiranje u parkovima

- Izrađeni su administrativni dokumenti kao okvir za volontiranje (pravilnik/kodeks za rad s volonterima, ugovor o volontiranju, prijavnica, potvrda, baza volontera, evaluacijski upitnici i sl.).
- Dovršena je komunikacijska strategija i plan projekta te ja započeta njena provedba.
  - MZOIP je javno predstavio stranicu putem press konferencije i objave za medije.
  - Sunce je održalo javno predstavljanje u Zagrebu za ciljne skupine volontera (29 sudionika).
  - Izrađeni su komunikacijski materijali: letak i plakat o volontiranju, priručnik za volontere na hrvatskom i engleskom, priručnik za javne ustanove, orijentacijski paketi za volontere s mapama te majica, kapa i bedž za volontere te platnene vrećice.

Trajanje usluge: 31.ožujka 2014.-30. rujna 2015.

Proračun usluge: 559,350.00 kn + PDV

USLUGA koordinacije izrade Plana jačanja kapaciteta za sektor zaštite prirode Republike Hrvatske

Usluga se provodi u okviru međunarodnog projekta „Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Management in Eastern Europe“ kojeg koordinira rumunjska organizacija ProPark.

Usluga je sklopljena s udrugom ProPark iz Rumunjske (Brasov), a u okviru projekta financiranog od strane Bundesamt für Naturschutz (BfN) iz Njemačke za provedbu projekta s ciljem pružanja podrške razvoju nacionalnih i regionalnih planova jačanja kapaciteta djelatnika unutar sektora zaštite prirode. Projekt ima dvije faze. U prvoj fazi provedena je procjena potreba za jačanjem kapaciteta u 23 ciljane zemlje, dok je razvoj nacionalnih planova jačanja kapaciteta i prijedloga kurikuluma u suradnji s nadležnim institucijama dio druge faze.

Trajanje usluge: 02.svibnja 2014. - 31. kolovoza 2015.

Proračun usluge: 18.000,00 EUR bez PDV-a

Slika 4. Sastanak Radne skupine u Zagrebu u okviru izrade Plana jačanja kapaciteta

Aktivnosti i rezultati

- Udruga Sunce izradila je analizu trenutnog stanja sektora zaštite prirode (zaštićena područja, institucionalni okvir, pregled trenutnog kapaciteta i edukativnih programa) i zakonodavnog okvira kvalifikacija, zanimanja i ishoda učenja u Hrvatskoj.

- Najvažniji dionici koji su bili u mogućnosti pružiti stručne savjete i mišljenja oformili su Radnu skupinu koja je u 2015. održala jedan sastanak (04.-05.03.2015. Zagreb) tijekom kojeg su njeni članovi raspravljali o pitanjima koji se odnose na izradu samog Plana (struktura, sadržaj, ciljevi, sl.), njegovu promociju i daljnje usvajanje u praksi.
- Koristeći i rezultate sastanaka radne skupine dovršen je Plan jačanja kapaciteta, dostavljen Državnom zavodu za zaštitu prirode (danas Hrvatska agencija za zaštitu okoliša i prirode) te se očekuje njegova implementacija koja je u nadležnosti spomenute Agencije.

USLUGA o izvršenju stručnog projekta "Izrada nacrta Plana upravljanja Nacionalnim parkom "Mljet" za potrebe „Javne ustanove Nacionalni park Mljet“.

Trajanje usluge: 23. lipnja 2014. do 31. prosinca 2014., međutim zbog okolnosti vezanih uz naručitelja provedba je produžena u 2015. godini

Vrijednost usluge: 52.000,00 kn bez PDV-a

U okviru ove usluge Udruga Sunce izrađuje Plan upravljanja za NP Mljet koji sadržava opis područja, evaluaciju tema, stavove i način uključivanja dionika, obradu i strukturiranje svih elemenata planskog dijela dokumenta (ciljevi, aktivnosti, indikatori, hodogram, suradnici), procedure izmjene plana, način praćenja provedbe, planirane finansijske i ljudske resurse. Tijekom 2015. Udruga je imala nekoliko sastanaka s Javnom ustanovom i radila na dovršavanju nacrta Plana sukladno ulaznim informacijama Parka i sugestijama Hrvatske agencije za okoliš i prirodu. Dovršen je preliminarni nacrt Plana.

USLUGA pružanja tehničke pomoći u procjeni morskog otpada u Jadranu i postavljanju prioriteta za buduće aktivnosti rješavanja problema za potrebe Instituta za oceanografiju i ribarstvo

Usluga se provodi u okviru projekta IPA Adriatic CBC programa 2007 – 2013 pod nazivom "Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji" – (engl. „Derelict Fishing Gear Management System in the Adriatic Region), (skraćenica projekta: DeFishGear), a koji se bavi širim kontekstom problematike morskog otpada i u konačnici bi trebao rezultirati strateškom procjenom na regionalnoj razini. Projekt povezuje programska područja Udruge, odnosno program Zaštite okoliša i održivog razvoja i program Zaštite prirode. Udruga Sunce odgovorna je za radni paket 4 projekta u okviru kojeg je potrebno izvršiti procjenu stanja i količine morskog otpada.

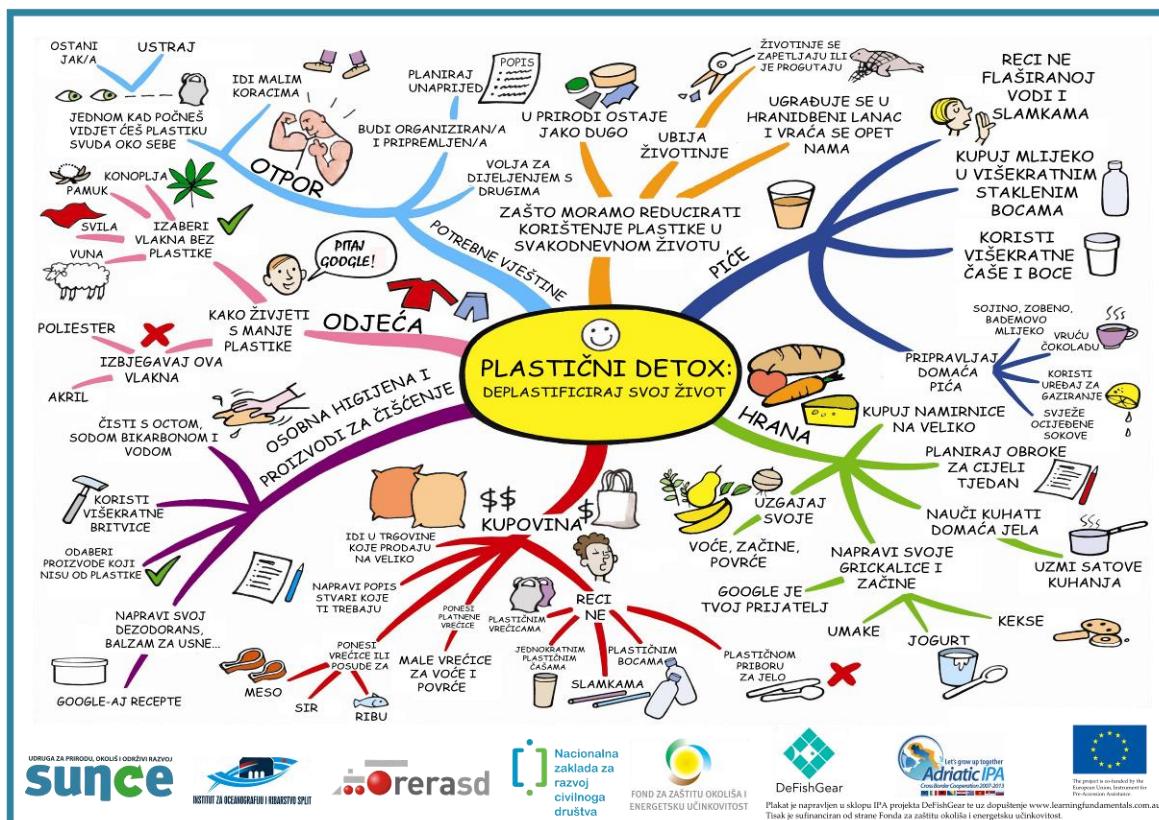
Trajanje usluge: 15. rujna 2014.- 28. veljače 2016.

Vrijednost usluge: 400.000,00 kn bez PDV-a.

Aktivnosti i rezultati

- U razdoblju 1.1.2015. – 18.11.2015. i u skladu s predloženom metodologijom Udruga Sunce provela je 17 terenskih istraživanja u svrhu praćenja stanja morskog otpada od čega 4 na morskom dnu, 1 na morskoj površini te 12 na plažama.

- Rezultati istraživanja prezentirani su na Konferencija o subregionalnoj suradnji u gospodarenju morskim otpadom u Jadransko – jonskoj regiji održanoj u Splitu 23.03.2015.
- Izrađen je plakat „Deplastificiraj se“ i podijeljen u osnovnim, srednjim školama, na fakultetima te među drugim zainteresiranim korisnicima

Slika 5. Plakat „Deplastificiraj se“

- Rezultati istraživanja prezentirani su na projektnoj radionici na grčkom Krfu od 22. do 26. rujna te Konferencijski „In the Wake of Plastics“ održanoj od 13. do 15. listopada u Veneciji.

PROJEKT „Partnerstvo za održivo korištenje zaštićenih dijelova prirode u Dalmaciji- Priroda Dalmacije“

Projekt ima za cilj razviti i unaprijediti suradnju organizacija civilnog društva i javnih ustanova u održivom korištenju zaštićenih područja i NATURA 2000 područja u Dalmaciji.

Koordinator projekta je Udruga Sunce, a partner Ekološka udruga „Krka“ Knin te javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Dubrovačko-neretvanske županije koji surađuju na brojnim aktivnostima vezanim za unaprjeđenje upravljanja zaštićenim područjima, dalnjem razvoju Zelenih izleta te na promociji aktivnog turizma.

Donatori projekta: Projekt se financira unutar Nacionalnog programa za Hrvatsku u sklopu EU IPA komponente Pomoć u tranziciji i jačanju institucija. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU (SAFU).

Slika 6. Trening radionica „Aktivni turizam i zaštita prirode“ u Vrlici

Trajanje projekta: 17. rujna 2014. do 17. ožujka 2016.

Proračun projekta: Ukupna vrijednost projekta 138.759,33 EUR, a EU sufinancira projekt s 124.744,64 EUR

Aktivnosti i rezultati

- Održane su radionice sa predstavnicima aktivnog turizma u svrhu suradnje sektorom zaštite prirode i turizma, a sa konkretnim ciljem izrade promotivne brošure te je izrađena brošura „Budi prirodan-budi aktivan“ koja promovira aktivni turizam u zaštićenim i NATURA 2000 područja.
- Održane su dvije jednodnevne trening radionice „Aktivni turizam i zaštita prirode“ sa vodičima aktivnog turizma s ciljem podizanja njihovih znanja i vještina vezanih za zaštitu prirode
- Proces izrade i pisanja plana upravljanja zaštićenim područjima u Splitsko-dalmatinskoj županiji se nastavio organizacijom niza radionica sa dionicima i zaposlenicima Javne ustanove, te provođenjem upitnika.

- Održane su tri radionice koje su rezultirale izrađeni promotivnim materijalima vezanim za Zelene izleta (marketing plan, promo video te multimedijsko sučelje)
- Tijekom 2015. održano je 23 Zelenih izleta u organizaciji Udruge Sunce (483 učenika) te 11 Zelenih izleta u organizaciji Ekološke udruge Krka Knin, projektnog partnera te su osmišljena 2 nova Zelena izleta
- Izrađene su dvije interpretativne staze u zaštićenim područjima Šibensko-kninske te Dubrovačko-neretvanske županije.
- Provedeni su tereni u svrhu snimanja promo videa „Budi prirodan budi aktivan“

USLUGA monitoringa (praćenje stanja) vidre (*Lutra lutra L.*) na području Šibensko kninske županije

Naručitelj: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Šibensko kninske županije

Trajanje: Usluga je naručena u travnju, a rok izvršenja je bio 30. rujna 2015.

Vrijednost ove usluge 9.562,50 kn.

U okviru ove usluge provedeno je praćenje stanja vidre (*Lutra lutra L.*) na područjima kojima upravlja javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Šibensko – kninske županije.

USLUGA „Monitoring (praćenje stanja) vidre (*Lutra lutra L.*) na području Nacionalnog parka Krka“

Naručitelj: Javna ustanova Nacionalni park Krka

Trajanje usluge: Usluga je naručena u kolovozu, a rok izvršenja je 31. siječnja 2016., međutim usluga je dovršena u 2015. godini.

Vrijednost usluge: 18.887,50 kn.

U okviru ove usluge provedeno je praćenje stanja vidre (*Lutra lutra L.*) na područjima kojima upravlja JU Nacionalni park Krka.

USLUGA: Nacionalna procjena odbačenih/izgubljenih ribarskih alata u RH – Doprinos implementaciji UNEP/MAP Regionalnog plana upravljanja morskim otpadom u Sredozemnom moru.

Naručitelj: MIO-ECSDE iz Grčke.

Trajanje usluge: 3. travnja 2015. – 1. lipnja 2015.

Vrijednost usluge: 1.500,00 Euro.

Udruga Sunce je putem polustrukturiranih upitnika provela istraživanje o napuštenoj/odbačenoj ribarskoj opremi i alatima, trendovima vezanim za upravljanje morskim otpadom te prikupila informacije o nacionalnom regulativnom okviru te eventualnim sustavima upravljanja istim.

PROJEKT „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“

Projektom se s želi potaknuti prekogranična suradnja Hrvatske i Crne Gore vezano za zaštitu podmorja. Udruga Sunce je koordinator projekta, a partneri na projektu su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorski partneri, ekološka udruga Green Home i Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.

Opći cilj projekta je poboljšanje upravljanja i smanjenje utjecaja na morska staništa i vrste od interesa za EU Zajednicu u prekograničnom području.

Specifični ciljevi su:

- Povećati kapacitete i poboljšati međusektorskiju suradnju u identifikaciji, monitoringu i upravljanju morskim staništima i vrstama.
- Povećati kapacitete za prikupljanje podataka o rasprostranjenosti i statusu morskih staništa i vrsta.
- Povećati svijest glavnih korisnika Jadranskog mora kako bi se smanjio njihov utjecaj na morski okoliš.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura

Trajanje projekta: 15. srpanj 2015. - 15. srpnja 2017.

Donator projekta: Projekt se financira u sklopu Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora (IPA II b 2012/2013). Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske. Za projekt je odobreno sufinanciranje od strane Ureda za udruge Vlade RH u iznosu od 105.329,97 kn.

Slika 7. Kick off 4M projekta

Aktivnosti i rezultati

- održana je svečanost povodom otvorenja projekta (Kick off) u Dubrovniku (28.10.2015.) na kojoj je bilo 34 sudionika, izrađen je baner projekta te su provedeni natječaji za:
  - prilagodbu bojanke „Neka plavo ostane plavo“ koja će biti tiskana na hrvatskom i crnogorskom jeziku,
  - doradu panela izložbe „Neka plavo ostane plavo“ koja će se tiskati na hrvatskom i crnogorskom jeziku (ukupno 30 banera),
  - redizajn i tisak priručnika za inventarizaciju morskih staništa,
  - doradu priručnika za inventarizaciju morskih vrsta
  - art design i lekturu publikacije o posidoniji

USLUGA „Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske“

Svrha ove usluge je izrada projekte dokumentacije za natječaj za kartiranje morskih staništa Jadrana, iz strukturnih fondova EU.

Trajanje usluge: 23. rujna 2015.-23. rujna 2016.

Proračun usluge: Iznosi 330.000,00 kn bez PDV-a, s PDV-om 412.500,00 kn.

Aktivnosti i rezultati:

- održan je uvodni sastanak s Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu (ugovorno tijelo), izrađena je lista dionika, upitnik za dionike te je obavljen razgovor s HAOP-om i Institutom za oceanografiju i ribarstvo, započeta je analiza međunarodnih iskustava, izrađen je plan treninga za djelatnike HAOP-a, a vezano za strukturne fondove.

2.2. Program zaštite okoliša i održivog razvoja

U okviru programa Zaštite okoliša i održivog razvoja u 2015. godini provodili su se sljedeći projekti:

PROJEKT “Together for the Nature and Environment”/“Zajedno za prirodu i okoliš“

Temeljni ciljevi projekta su da se kroz jačanje suradnje i sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode i okoliša doprinese povećanju kvalitete života u Dalmaciji te da se ojača međusobno povjerenje između organizacija civilnoga društva, odnosno građana i tijela lokalne samouprave u donošenju odluka vezanih uz održivi razvoj. Udruga Sunce je koordinator projekta, a kao partneri su uključeni Ekološka udruga „Krka“ Knin, Grad Knin, Općina Kistanje, Javna ustanova Park prirode Telašćica, Općina Sali, Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje, Općina Lastovo. Kao suradnik na projektu uključen je Grad Split.

Trajanje projekta: 10. prosinca 2013. - 10. prosinca 2015., rok za provedbu projekta je temeljem zahtjeva produžen do 09.veljače 2016.

Proračun projekta: Ukupna vrijednost projekta 119.623,70 EUR, a EU sufinancira projekt s 60.000,00 EUR (50,16%), Vladin Ured za udruge s 14.068,733 EUR.

Donatori projekta: EU iz Europskog socijalnog fonda, Vladin ured za udruge, MAVA, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

Aktivnosti i rezultati

- Održano 4 sastanka Savjetodavnog vijeća za okoliš grada Splita te je tijekom 2015. provedeno nekoliko aktivnosti i inicijativa vezanih uz prioritete rada Vijeća; otpad i zelenilo uključujući Park šumu Marjan. Pokrenuta je inicijativa za utvrđivanje vlasništva na području PŠ Marjan, zagovarano za organizaciju kompostiranja biootpada u Splitu te je komunalno poduzeće Čistoća Split nabavilo sjeckalicu za zeleni otpad. Također Vijeće je zagovaralo za izbjegavanje korištenja plastičnih jednokratnih čaša u dječjim vrtićima, uređenje Karepovca, uključivanje u izradu Plana gospodarenja otpadom grada Splita.
- Održano 4 sastanka Savjetodavnog vijeća za okoliš Šibensko kninske županije pod vodstvom partnera na projektu Ekološke udruge Krka Knin. Udruga Sunce je pružila potporu radu Vijeća te sudjelovala na sastanku Vijeća u okviru kojeg je predstavljena interaktivna mapa Sinjaj.hr te održano studijsko putovanje na temu gospodarenja otpadom s naglaskom na biootpad.

Slika 8. Studijsko putovanje u Italiju posvećeno gospodarenju otpadom

- Budući je otpad identificiran kao jedan od ključnih problema u većini projektnih područja održano je studijsko putovanje u Italiju posvećeno gospodarenju otpadom s naglaskom na biootpad i kompostiranje. Osim članova splitskog Vijeća na putovanju su se pridružili predstavnici i drugih lokalnih samouprava i komunalnih poduzeća iz Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske, Dubrovačko-neretvanske i Zadarske županije, odnosno članovi Savjetodavnog vijeća za okoliš Šibensko-kninske županije te suradničkih vijeća iz parkova prirode Lastovsko otoče i Telašćica. Ukupno je na studijskom putovanju bilo 18 sudionika.
- Nastavljeno je zaprimanje okolišnih i komunalnih problema uočenih od strane građana Splita putem Interaktivne Web mape Sinjaj.hr. Ukupno je tijekom trajanja projekta Zajedno za prirodu i okoliš zaprimljeno 208 primjedbi građana vezanih uz okolišne i komunalne probleme grada Splita te 42 prijedloga građana od čega se 94 prijave odnose na 2015.
- Započeta je izrada priručnika za aktivno građanstvo u zaštiti okoliša i suradnju između lokalne samouprave i građana "Zajedno za prirodu i okoliš, a u kojem su prezentirani rezultati rada svih vijeća za okoliš osnovanih kroz projekt te na temelju iskustva dati preporuke za ostvarivanje uspješne suradnje između lokalnih tijela vlasti i građana.

Dio aktivnost koje se provode na području Parka prirode Lastovsko otoče i Parka prirode Telašćica sufinancirane su kroz projekt „**SEA-Med Project - Field Project in Croatia - Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia**“.

PROJEKT ZELENI TELEFON

Projekt predstavlja važnu poveznicu između građana i Udruge te omogućuje brzo uočavanje lokalnih okolišnih problema te je kao takav od izuzetne važnosti za njezin rad. U Udrizi se provodi od 1999. godine kao dio Mreže Zelenih telefona Republike Hrvatske pri čemu Zeleni telefon Udruge Sunce zaprima pozive iz Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Unatoč svojoj lokalnoj važnosti projekt u 2015. godini nije imao potporu Grada Splita niti Županije. Naime, niti Grad Split niti Splitsko-dalmatinska županija nisu objavili natječaj za udruge iz sektora zaštite okoliša.

Dio aktivnosti projekta "zajedno za prirodu i okoliš", a koje se provode na području Splita obuhvaćaju konzultaciju građana putem Zelenog telefona, informiranje o mogućnostima sudjelovanja te pružanje podrške građanima u različitim okolišnim procesima. Također u okviru istog projekta izrađena je Interaktivna Web mapa Sinjaj.hr za zaprimanje prijava građana koja je nadopuna postojećem sustavu zaprimanja prijava putem Zelenog telefona.

U 2015. godini osigurano je redovno funkcioniranje i rad Zelenog telefona te interaktivne mape sinjaj.hr. Aktivnosti Zelenog telefona, odnosno rad Zelenog telefona u okviru Mreže zelenih telefona RH finansirane su i u okviru EU projekta Partnerstva za okoliš.

Aktivnosti i rezultati

- U 2015. godini ukupno je zaprimljeno 337 prijava građana na Zeleni telefon.

- Najveći broj poziva kao i prijašnjih godina odnosi se na kategoriju otpad odnosno 155 poziva (45,99%).
- Do dana 31.12.2015. godine riješeno je ukupno 172 slučajeva, neriješeni slučajevi nastavljaju se rješavati u 2016. godini.
- Tijekom 2015. putem interaktivne mape Sinjaj.hr zaprimljeno je 92 prijave na kraju 2015. godine riješeno je 26 u postupku je bilo 41, a 16 prijava je zavedeno kao trenutno nerješive. Ostale prijave odnosile su se na prijedloge rješenja. Važno je istaknuti kako se ove prijave ne podudaraju s prijavama zaprimljenim putem Zelenog telefona, odnosno putem mape došli smo do cijelog niza novih prijavitelja mlađe generacije.

Slika 9. Prijavljeni slučaj na interaktivnoj mapi Sinjaj.hr o nepropisnom parkiranju

- Kao dio letka „Znamo kamo s otpadom“ tiskanog u suradnji s komunalnim poduzećem Čistoća Split d.o.o. objavljene su i informacije o Zelenom telefonu. Letak je distribuiran na 70 000 domaćinstava u Splitu i okolini, što je rezultiralo povećanjem broja poziva tijekom svibnja kada se letak distribuirao.

PROJEKT „Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service” (Partnerstva za okoliš)

Projekt kao opći cilj ima izgraditi partnerstvo i efikasnu dugoročnu suradnju između građana, lokalnih i nacionalnih tijela vlasti i okolišnih udruga, a Mreža zelenih telefona Republike Hrvatske prepoznata je kao jedan od alata u rješavanju okolišnih problema u lokalnim zajednicama. Nositelj projekta je Ekološko društvo Pan iz Karlovca, a Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu kao nositelj Zelenog telefona za Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Trajanje projekta: 01.01.2015. do 31.12.2014.

Donator: Europska unija iz programa IPA – Transition Assistance and Institution Building Component for 2011, Reinforcing Support of CSOs’ in Enhancing Transparency and Good Governance in Croatian Public Administration. Iznos projekta namijenjen Udruzi Sunce je 23.864,16 Euro.

Aktivnosti i rezultati:

- Uspostavljena te redovno vođena i administrirana je jedinstvena Internet aplikacija za prijavu i vođenje prijava Zelenog telefona za projektne partnere članice Mreže zelenih telefona s ciljem ujednačavanja postupanja na razini cijele Republike Hrvatske.
- Održano je strateško planiranje i izrađen strateški plan za Mrežu zelenih telefona za naredno petogodišnje razdoblje.
- Anketirani su predstavnici jedinica lokalne i regionalne samouprave i drugih relevantnih institucija za rad Zelenog telefona u svrhu izrade *Izvještaja o strukturi, načinu, postupcima i sredstvima rada tijela lokalnih i državnih vlasti u sektoru zaštite okoliša i prirode*.
- Započeta je izrada *Izvještaja o suradnji Mreže Zelenih telefona i javnih službi i državnih tijela u očuvanju okoliša i prirode* te u svrhu izrade provedeno istraživanje među relevantnim lokalnim i državnim službama putem anketiranja i intervjuja.
- Od 24.-25. studenog 2015. održan je dvodnevni seminar o sudjelovanju javnosti u okolišnim postupcima. Prvi dan seminara bio je posvećen pravnim alatima u zaštiti okoliša, a vođen je od strane pravnica Udruge Sunce Ivane Grubišić i Mie Bašić. Druga etapa odvijala se pod nazivom „Novinarstvo i mediji u zaštiti okoliša“, a proveo ju je komunikacijski trener i novinar Milan Koštro. Sudionici su ovdje imali priliku učiti o pravilima ponašanja pri davanju izjava za medije, pisanju priopćenja za javnost te materijala za konferencije za medije.
- Kontinuirano informiranje javnosti o slučajevima ZT-a putem Facebook stranice (<https://www.facebook.com/mreza.zeleni.telefona>).
- Započeta je izrada *Izvještaja o radu Mreže Zelenih telefona za 2014. i 2015. godinu*

PROJEKT „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“

Opći cilj projekta je doprinijeti povećanju razine transparentnosti i efikasnosti u upravljanju prirodnim resursima u Hrvatskoj.

Trajanje projekta: 11. studenog 2015. godine - 11 studenog 2017. godine.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 181.500,08 Euro.

Donator projekta: Projekt financira Europska unija (85,48%) i sufinancira Ured za udruge Vlade RH (9,49%) u okviru EU programa Civil Society Organisations - Internal Control Mechanism for Safeguarding the EU Standards Grant Application Form IPA 2012 Building Local Partnerships for Open Governance and Fight against Corruption in Responsible Management of Natural Resources. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje. Udruga Sunce je nositelj projekta dok su partneri na projektu Udruga BIOM, Društvo Marjan te Ekonomski fakultet Split. Pravni fakultet iz Splita suradnik je na projektu.

Specifični ciljevi su:

- Povećati transparentnost rada ustanova odgovornih za upravljanje prirodnim resursima i poboljšati sudjelovanje javnosti kao temelj za otvoreno upravljanje i borbu protiv korupcije u upravljanju prirodnim resursima.
- Razmijeniti iskustva između sektora i izgraditi kapacitete organizacija civilnoga društva u primjeni pravnih alata i najboljih praksi za sudjelovanje javnosti i među sektorsku suradnju u odgovornom upravljanju prirodnim resursima.
- Izgraditi suradnju s Pravnim i Ekonomskim fakultetom kako bi pružili interdisciplinarna znanja za monitoring pristupa informacijama, otvorenosti lokalne uprave i učinkovitosti upravljanja prirodnim dobrima.

Aktivnosti i rezultati:

Tijekom 2015. godine obaviješteni su dionici o projektu, održani su sastanci projektnih partnera, izrađen je komunikacijski plan za projekt, održana predstavljanja projekta za studente Ekonomskog fakulteta te se započelo sa izradama programa društveno korisnog učenja i volontiranja za studente Ekonomskog i Pravnog fakulteta.

Ostale aktivnosti i rezultati programa tijekom 2015. godine

- **Spor u svezi suspaljivanja otpada u CEMEX-u** - Još u srpnju 2013. godine podnesena je tužba Upravnom sudu na rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode kojim se odobrava korištenje komunalnog otpada kao goriva u tvrtkama CEMEX d.o.o. u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš.. Također, tijekom 2013. Udruga Sunce pokrenula je pred Upravnim sudom u Splitu postupak tužbom za priznavanje statusa stranke u postupku utvrđivanja Objedinjenih uvjeta zaštite okoliša tvornica CEMEX Kaštela koji se vodio na sudu kroz 2014. godinu s tim da je prvo ročište, nakon spajanja dvaju upravnih postupaka, održano tek 2015. Tijekom 2015 održana su po

dva ročišta u oba predmeta te je postupak okončan u srpnju 2015. pravomoćnim presudama Upravnog suda u Splitu kojom se poništava Rješenje kojim se zahvat – prihvat, privremeno skladištenje i loženje krutog goriva iz otpada (RDF/SRF) u tvornicama tvrtke CEMEX Sv. Juraj i Sv. Kajo proglašava prihvatljivim za okoliš te presudom da se poništava Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša. Ova rješenja su presudom vraćena na ponovno odlučivanje, što u praksi znači da ukoliko CEMEX i dalje želi koristiti gorivo iz otpada morat će ponovno pokrenuti postupak od samog početka. Jednostavno rečeno, Udruga Sunce zaustavila je planirano spaljivanje komunalnog otpada u tvornicama CEMEX-a.

- **Splitska biciklijada** - 26. rujna 2015. godine po četvrti put održano je javno događanje „Splitska biciklijada“ na kojoj je sudjelovalo više od 150 građana Splita. Splitska biciklijada financirala se putem sponzorstva i donacija (4.500,00 kn) dok smo dio komunikacijskih materijala izradili iz sredstva Institucionalne podrške. Biciklijada je organizirana u suradnji sa Županijom Splitsko dalmatinskom, Županijskim biciklističkim savezom i Biciklističkim klubom Marjan. Organizacija ovog i ostalih javnih događanja tijekom 2015. godine rezultirala je i većom vidljivošću Udruge Sunce među građanima.

Slika 10. Splitska biciklijada 2015.

2.3. Međuprogram edukacije i informiranja

Edukacija i informiranje predstavljaju bitnu poveznicu između programa Zaštite okoliša i održivog razvoja te programa Zaštite prirode. Znanja i iskustva stečena kroz provedbu oba programa prenosimo na širu javnost, građane te osobito djecu i mlade. U 2015. godini nastavili smo s provedbom značajnog edukacijskog projekta sufinanciranog sredstvima njemačke zaklade **Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)** te smo provodili i ostale dolje navedene projekte, usluge i aktivnosti.

PROJEKT „Sudjeluj u održivom razvoju“

Projekt se provodi u partnerstvu s njemačkom institucijom Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung (DGU). Aktivnosti su usmjerenе na edukaciju nastavnika i učenika osnovnih i srednjih škola te studenata, a sa ciljem postizanja njihova aktivnijeg sudjelovanja u društvu, ekološki odgovornijeg ponašanja te u konačnici doprinosa održivom razvoju.

Specifični ciljevi projekta su: povećati znanje o participativnim metodama učenja te aktivnom građanstvu kao preduvjetu za postizanje održivog razvoja, potaknuti i poboljšati sudjelovanje nastavnika i učenika u zaštiti okoliša i prirode te educirati i osnažiti mlade za aktivno sudjelovanje i mobilizirati ih za volontiranje u sektoru zaštite okoliša i prirode.

Slika 11. Radionica u sklopu edukativnog programa „Zeleni reporteri“ u OŠ Trilj

Trajanje projekta: svibanj 2013.- travanj 2015., pri čemu je u prvoj polovici 2015. trajanje projekta produženo do 30.06.2015.

Vrijednost projekta: 117.595,73 Euro (prema izvještaju projekta)

Donator: Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU), 57.925,73 Euro (50% iznosa vrijednosti projekta). Za dio aktivnosti ovog projekta ali i njihovu ponovnu provedbu u školskoj godini 2014./2015. sredstva u iznosu od 50.000,00 kn je izdvojilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Dio aktivnosti projekta povezanih s edukacijom i informiranjem o postupanju s otpadom (edukacijski programi „Kompostiranje) te edukacijom mladih o zaštiti okoliša (program društveno korisnog učenja) također je sufinancirao i Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost kroz projekt „Sudjeluj u održivom razvoju-odgovorno stvaraj i postupaj s otpadom“, a u iznosu od 46.732,00 kn.

Aktivnosti i rezultati:

- Nastavilo se s provedbom programa edukacije za volontere edukatore u koji je u 2015. uključeno 2 nova i 2 stara volontera edukatora.
- Za učenike tri osnovne škole provedena su 2 edukativna programa i to: edukacijski program „Kompostiranje“ za OŠ Pujanki, Trilj i Mejaši i edukacijski program „Zeleni reporteri“ za OŠ Pujanki, Trilj i Mejaši.
- Proveden je edukacijski program „Održive učeničke zadruge“ za OŠ Trilj.
- Održano je 7 Zelenih izleta za 382 učenika osnovnih škola.
- Izrađen priručnik za školski i izvanškolski rad s djecom i mladima „Sudjeluj u održivom razvoju-shvati-provedi-oblikuj“ na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku te je 193 priručnika distribuirano nastavnicima u školama, zainteresiranim predstavnicima udruga i različitim institucijama te pojedincima.
- Održano predstavljanje priručnika u sklopu Županijskog vijeća za nastavnike biologije i kemije u OŠ Pujanki za 75 nastavnika.
- Održano predavanje „Participativne metode učenja i podučavanja u zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja“ za 10 sudionika u sklopu edukativnih radionica za profesore i nastavnike o nastavnim sadržajima vezanim uz EU u organizaciji Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu.

PROJEKT „Sudjeluj u održivom razvoju-odgovorno stvaraj i postupaj s otpadom“

Edukacija i informiranje za zaštitu okoliša i održivi razvoj te poticanje građana na aktivno sudjelovanje u sustavu gospodarenja otpadom uz zagovaranje za uspostavu gospodarenja otpadom temeljenog na poštivanju prioritetnih mjera u gospodarenju otpadom čine bit projekta.

Trajanje projekta: kolovoz 2014. do kraja rujna 2015. godine

Proračun projekta: 215.796,98 kn od čega FZOEU sufinancira 86.320,00 kn što čini 40% iznosa projekta

Donatori projekta: Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. S obzirom da FZOEU sufinancira 40% iznosa projekta, velik dio aktivnosti povezan je s ostalim projektima Sunca vezanim uz tematiku otpada; i to izrada Interaktivne Web mape Sinjaj.hr koja je izrađena u okviru projekta „Zajedno za

prirodu i okoliš“ te edukacijske aktivnosti za djecu i mlade (edukacija o kompostiranju, program društveno korisnog učenja za učenike srednjih škola) koje se provodi u okviru projekta „Sudjeluj u održivom razvoju“ financiranog od strane DBU.

Aktivnosti i rezultati

- Održana su 5 predstavljanja Udruge Sunce o mogućnostima sudjelovanja na Seminaru za mlade te volontiranju u Udrizi Sunce i to za studente Kemijsko-tehnološkog fakulteta, Centra za studije mora, Ekonomskog fakulteta te Filozofskog fakulteta u Splitu (smjer: Predškolski odgoj i Učiteljski studiji).
- Održan je „Seminar za mlade: Aktivno sudjelovanje mlađih u zaštiti prirode i okoliša te održivom razvoju“, a koji se sastojao od 3 jednodnevne i 1 dvodnevne radionice, a na kojem je sudjelovalo 20 mlađih.
- Dovršen je program društveno korisnog učenja u školskoj godini 2014./2015. za 6 učenika Prirodoslovno tehničke škole, a indirektno je u program bila uključeno 255 učenika kroz provođenje upitnika o Kompostiranju (ispitano je 86 učenika Prirodoslovno tehničke škole iz Splita; smjer ekološki tehničar), anketiranje o pitanjima vezanim uz bicikliranje i biciklističke staze u Splitu u okviru održane biciklijade Udruge Sunce (anketirano je 70 učenika Prirodoslovno tehničke škole iz Splita) te predstavljanje Zelenog telefona i mape Sinjaj.hr (88 učenika je sudjelovalo na predstavljanju). Novih 6 učenika započelo je program društveno korisnog učenja u školskoj godini 2015./2016.

Slika 12. Seminar za mlade u sklopu projekta „Sudjeluj u održivom razvoju – odgovorno stvaraj i postupaj s otpadom“

USLUGA Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2015. godine i provedba Programa edukacije i informiranja o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom prikupljanju u gradu Splitu i okolici za 2015. godinu

U suradnji s komunalnim poduzećem Čistoća d.o.o. iz Splita organizirali smo i proveli smo dio programa obilježavanja Dana planeta Zemlje 2015. godine.

Slika 13. Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2015., program za vrtićke skupine

Aktivnosti i rezultati:

- Program je kao i u prethodnim godinama uključivao natjecanje za škole pod nazivom „Prije i poslije – učenici za Dan planeta Zemlje“ za najbolji razredni projekt vezan uz tematiku otpada i principe odgovornog postupanja s otpadom smanji, ponovno koristi i recikliraj.
- U okviru ove usluge u prvoj polovici 2015. godine retiskana je brošura „Znamo kamo s našim otpadom“ i distribuirana na 70.000 domaćinstava u Splitu i okolini.
- U drugoj polovici 2015. godine provedena su 3 edukacijska program „Kompostiranje“ za OŠ Kamen Šine, OŠ Gripe te za srednju Prirodoslovno tehničku školu. Program „Odvojeno prikupljanje otpada“ proveden je za OŠ Marjan i za Prirodoslovno-tehničku školu. Ove aktivnosti predstavljaju sufinanciranje dijela edukacijskih aktivnosti predviđenih u okviru projekta „Zajedno i aktivno - odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom!“.

Vrijednost ove usluge iznosila je 41.345,00 kn +PDV.

PROJEKT ZAJEDNO i AKTIVNO - odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom!

Opći cilj projekta je podizanje razine svijesti javnosti i znanja o važnosti doprinosa svakog pojedinca kao i svih institucija u postizanju održivog gospodarenje otpadom uz porast motivacije za primjenu reda prvenstva u gospodarenju otpadom te odvojeno prikupljanje otpada i kompostiranje.

Specifični ciljevi su: poticanje uvođenja odvojenog prikupljanja otpada i kompostiranja na razini škola/turističkih objekata/institucija; educiranje i informiranje nastavnika i učenika te mladih o zaštiti okoliša i održivom razvoju u cilju poticanja aktivnog sudjelovanja u zaštiti okoliša i osobito u sustavu gospodarenja otpadom; zagovaranje i poticanje provedbe važećeg zakonodavstva i reda prvenstva u gospodarenju otpadom na razini gradova/općina i institucija/organizacija te informiranje šire javnosti i poticanje na aktivno sudjelovanja u sustavu gospodarenja otpadom.

Dio aktivnosti projekta obuhvaća i aktivnosti vezane uz edukaciju turističkih objekata o odgovornom stvaranju i postupanju s biootpadom koji se provode i u okviru projekta „Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (small grant u okviru SEA-MED projekta)“

Trajanje projekta: srpanj 2015. do 31. prosinca 2016.

Vrijednost projekta: 205.686,00 kn, od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobreno je 40% sufinanciranje (82.274,00 kn).

Donator projekta: Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU).

Aktivnosti i rezultati:

- Lobiranje za uključivanje u donošenje novog Plana gospodarenja otpadom grada Splita; sudjelovanje u javnoj raspravi za nacionalni Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2015-2021. (listopad 2015.) putem slanja komentara.
- Provedena dva edukacijska programa za učenike osnovnih i 1 za učenike srednje škole. Edukacijski program „Kompostiranje“ sastoji se od 6 zajedničkih radionica za učenike i nastavnike, 1 radionice za nastavnike i 1 završne proslave na kraju programa. Program „Kompostiranje“ proведен je u osnovnim školama Gripe i Kamen-Šine, te u srednjoj Prirodoslovno tehničkoj školi u Splitu. Ukupno je u edukacijski program „Kompostiranje“ bilo uključeno 45 učenika i 3 nastavnice.
- Edukacijski program „Odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom“ sastoji se od 6 zajedničkih radionica učenika i nastavnika i završne proslave te je proведен u OŠ Marjan i u srednjoj Prirodoslovnoj tehničkoj školi. Ukupno je edukacijski program „Odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom“ bilo je uključeno 25 učenika i 3 nastavnice.

Osim navedenog u okviru međuprograma edukacije i informiranja provedene su i sljedeće aktivnosti:

- U suradnji s Udrugom RODA, povodom Dana planeta Zemlje organizirana je i održana rasprodaja rabljene dječje odjeće i opreme na kojoj je sudjelovalo 16 izlagača i 300-tinjak građana. Dio odjeće i opreme je doniran domu za djecu Maestral u Splitu.

Slika 14. Rasprodaja rabljene dječje odjeće i opreme u suradnji s Udrugom RODA

2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika

Udruga Sunce je kao i dosad, i tijekom 2015. godine bila uključena u praćenje donošenja i provedbe pojedinih propisa direktno iz područja zaštite okoliša i prirode, tako i onih koji indirektno mogu imati utjecaj na zaštitu okoliša i prirode te postizanje održivog razvoja. Također pratimo politike vezane uz rad i djelovanje organizacija civilnoga društva. Ova uključivanja provodimo samostalno te kroz Zeleni forum i druge mreže.

Istaknuli bi kako je učinak ovih aktivnosti kratkoročno vrlo teško mjerljiv, međutim dugoročno može se istaknuti kako Udruga Sunce u sinergiji ima utjecaj na pojedine javne politike.

U 2015. godini bili uključeni u sljedeće javne rasprave:

- **Javna rasprava za Pravilnik o postupku davanja koncesijskog odobrena na zaštićenom području (siječanj-veljača 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara.

- **Javna rasprava za Stratešku studiju o vjerojatnom značajnom utjecaju na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu (siječanj-veljača 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo gospodarstva. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja zajednički izrađenih komentara od strane okolišnih udruga uključenih u kampanju S.O.S za Jadran. Tijekom 2015. Kampanja je uspjela je do daljnjega zaustaviti nastojanja usmjerena prema eksploataciji ugljikovodika iz Jadrana.

- **Javna rasprava za Strategiju i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske (lipanj-srpanj 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara.

- **Javna rasprava za Nacrt prijedloga Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske (lipanj-srpanj 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara.

- **Javna rasprava za Nacrt prijedloga Nacionalnog programa za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. - 2018. sa nacrtom prijedloga operativnog plana provedbe Nacionalnog programa za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. – 2018. (srpanj 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo socijalne politike i mladih. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara. Velik dio komentara je usvojen međutim nije bilo puno pristiglih komentara.

- **Javna rasprava za prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona zaštiti prirode (srpanj-kolovož 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara.

- **Savjetovanje za Akcijski plan razvoja zelenog turizma (kolovož 2015)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo turizma. U savjetovanje smo se uključili putem slanja samostalno izrađenih komentara.

- **Javna rasprava za Pravilnik o zaštićenim ribolovnim područjima (rujan 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo poljoprivrede. U javnu raspravu uključili smo se kroz izradu komentara u suradnji s Javnim ustanovom Park prirode Telašćica, Javnim ustanovom Park prirode Lastovsko otočje, WWF Adria te Institutom za oceanografiju i ribarstvo.

- **Javna rasprava za Nacrt Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2015.-2021. i Strateška procjenu utjecaja na okoliš Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2015-2021. (listopad 2015.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode. U javnu raspravu uključili smo se putem slanja samostalno izrađenih komentara te su komentari Sunca uklopljeni i zajedničke komentare Zelenog foruma, a koje je izrađivala Zelena akcija.

- **Savjetovanje o Nacrtu ključnih elemenata Poziva na dostavu projektnih prijedloga „Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa“ u okviru Europskog socijalnog fonda (studenzi 2015.).**

Savjetovanje je proveo Ured za udruge. Dio komentara je uvažen; produženje trajanja projekta, uključivanje kao mogućih partnerskih institucija javnih ustanova za zaštitu prirode.

- **Savjetovanje o Nacrtu ključnih elemenata natječaja posvećenog razvoju programa društveno korisnog učenja u okviru Europskog socijalnog fonda (studenzi 2015.).**

Savjetovanje je proveo Ured za udruge. Dio komentara je uvažen; produženje trajanja projekta. internetsko savjetovanje oko predlaganja unapređenja strateških ciljeva djelovanja Nacionalne zaklade na temelju iskustva iz prethodnih godina njenog djelovanja

- **Internetsko savjetovanje oko predlaganja unapređenja strateških ciljeva djelovanja Nacionalne zaklade na temelju iskustva iz prethodnih godina njenog djelovanja**

Savjetovanje je provela Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva. Udruga Sunce sudjelovala je kroz slanje samostalnih komentara putem web upitnika.

Tijekom 2015. predstavnici Udruge Sunce bili su uključeni i u sljedeće radne skupine/povjerenstva te sudjelovali na sastancima ovih skupina:

- Upravni odbor UNDP-GEF PARCS projekta, Zrinka Jakl
- Povjerenstvo za izradu Pravilnika o zaštićenim ribolovnim područjima i načinu obavljanja ribolova u njima koje je osnovalo Ministarstvo poljoprivrede, a ima za cilj regulaciju ribolova u PP Telašćica i Lastovsko otoče, Mosor Prvan
- Odbor za praćenje Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo RH za 2014- 2020., Mosor Prvan
- Povjerenstvo za izradu Pravilnika o zaštićenim ribolovnim područjima i načinu obavljanja ribolova u njima koje je osnovalo Ministarstvo poljoprivrede, a ima za cilj regulaciju ribolova u PP Telašćica i Lastovsko otoče, Zrinka Jakl
- Izrada Strateškog plana za Mediteranski program Fondacije MAVA, Mosor Prvan
- Izrada Strategije za djecu grada Splita 2017-2025 područje zdravo dijete u sigurnom i zdravom gradu Gabrijela Medunić-Orlić

- Neformalna radna skupina za komunikaciju važnosti organizacija civilnoga društva put lokalnih vlasti, nastavak Forumu udruga Splitsko-dalmatinske županije, Gabrijela Medunić-Orlić
- Radna skupina "Održivi rast" za izradu Strategije razvoja urbane aglomeracije Split, Gabrijela Medunić-Orlić

U 2015. godini sudjelovali smo bilo kao sudionici ili izlagači na sljedećim događanjima:

- Seminar **Participativno budžetiranje-„Građani nadziru lokalni proračun”** u okviru projekta Participativno budžetiranje Zelene Istre, Samanta Šećer, ožujak 2015., Zagreb
- Deliberacijska rasprava/tribina **Eksploracija nafte u Jadranu DA ili NE** u organizaciji Centra za mirovne studije, Mosor Prvan, izlagač na panelu Argumenti protiv eksploracije nafte u Jadranu, ožujak 2015., Split
- **Konferencija o subregionalnoj suradnji u gospodarenju morskim otpadom u Jadransko – jonskoj regiji** u organizaciji razvojne agencije RERA, Mosor Prvan, Jakša Božanić sudionici i izlagatelji s temom „Praćenje stanja morskog otpada u Jadranu“, ožujak 2015., Split
- **Međuzupanijsko vijeće voditelja učeničkih zadruga**, Gabrijela Medunić Orlić, izlagateljica s temom „Predstavljanje priručnika za školski i izvanškolski rad s djecom i mladima "Sudjeluj u održivom razvoju - shvati - provedi - oblikuj"“, travanj 2015., Split
- **Okrugli stol „Razvojni dokumenti zaštićenog područja Vidova gora“** u organizaciji Centra za integralni razvoj srednjodalmatinskih otoka d.o.o., Matea Špika, sudionik, travanj 2015., Split
- **Stručno vijeće nastavnika**, Gabrijela Medunić Orlić, izlagateljica s temom „Predstavljanje priručnika za školski i izvanškolski rad s djecom i mladima "Sudjeluj u održivom razvoju - shvati - provedi - oblikuj"“, travanj, Split
- Radionica **Izrada Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem** u organizaciji Ministarstva zaštite okoliša i prirode te UNEP ureda PAP/RAC, Zrinka Jakl, izlagateljica s temom „Analiza zaštite i korištenja ekosustava obalnog i morskog područja Hrvatske“, travanj 2015. Split
- Seminar „**Marine Natura 2000 biogeographical kick off seminar**“ u organizaciji Europske komisije, Zrinka Jakl, svibanj 2015., Split
- Radionica **“Towards a Good Environmental Status of the Mediterranean and Black Sea Basins”** FP7 PERSEUS (Policy-oriented Marine Environmental Research in the Southern European Seas), Matea Špika svibanj 2015., Split

- **Tečaj za osposobljavanje volontera u slučaju iznenadnog izljeva nafte u Jadranskom moru** u organizaciji Agencije za razvoj Zadarske županije - Marija Nazlić, predavač s temom „Upravljanje volonterima i Čišćenje zauljene faune“, svibanj 2015., Zadar
- **Županijsko stručno vijeće za nastavnike biologije i kemije**, Margita Radman, izlagateljica s temom Predstavljanje priručnika Sudjeluj u održivom razvoju- shvati, provedi, oblikuj, lipanj 2015. Split.
- Predavanje **Ljetna tvornica znanosti** Mosor Prvan, Margita Radman, izlagatelji s temom „Inventarizacija morskih staništa, srpanj, Split
- Konferencija „**Volontiranje u školi - učenje odgovornosti, kreativnosti i inicijative**“, Margita Radman, Tea Kuzmičić Rosandić, rujan, Split
- **GOOD inicijativa sastanak-inicijativa za pravilno i kvalitetno uvođenje građanskog odgoja u škole**, Marija Nazlić, rujan, Split
- **GOOD inicijativa sastanak za roditelje**, Marija Nazlić, rujan, Split
- **Predstavljanje nacrta Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem** u organizaciji UNEP ureda PAP/RAC i Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Zrinka Jakl, listopad 2015., Dubrovnik
- Svečana konferencija povodom dodjele bespovratnih sredstava Europske unije izabranim projektnim prijedlozima dostavljenim u sklopu Trećeg poziva na dostavu projektnih prijedloga, u okviru IPA Programa prekogranične suradnje Hrvatska-Crna Gora 2007-2013, Zrinka Jakl s temom „**Predstavljanje 4M projekta**“, listopad 2015. Dubrovnik
- Konferencija „**In the Wake of Plastics**“ u organizaciji Universita Ca'Foscari Venezia, Marija Nazlić, predavač s temom “Preliminary findings of marine litter monitoring on beaches, sea surface and seafloor on pilot sites within the framework of DeFishGear project in Croatia”, listopad 2015., Venezia, Italija.
- Predavanje „**LED rasvjeta - sadašnjost i budućnost rasvjete**“ u organizaciji poduzeća MARK2, Jakša Božanić, listopad 2015.,Split
- Radionica „**Edukativne radionice za profesore i nastavnike o nastavnim sadržajima vezanim uz EU**“ u organizaciji Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, Margita Radman, izlagač s temom „Participativne metode učenja i podučavanja u zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja“, listopad 2015., Split
- Radionica/sastanak Fokus grupe "**Okoliš i energetska učinkovitost**" za izradu Strategije razvoja urbane aglomeracije Split u organizaciji Grada Splita i Ekonomskog fakulteta, Gabrijela Medunić-Orlić, listopad 2015. Split

- **Završna konferencija projekta MedPartnership** u organizaciji UNEP, Zrinka Jakl izlagateljica s temom „MedPAN South projekt prezentacija rezultata“, studeni 2015., Atena, Grčka
- Predavanje „**Predstavljanje Udruge Sunce i mogućnosti za uključivanje učenika**“, Margita Radman, Tea Kuzmičić Rosandić, izlagateljice s temom „Predstavljanje Udruge Sunce i mogućnosti za uključivanje učenika, prosinac 2015., Split
- Radionica „**Predstavljanje nacrta Plana upravljanja s akcijskim planovima za zaštitu kitova i morskih kornjača u Hrvatskoj**“ u organizaciji Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, Zrinka Jakl, studeni 2015., Zagreb
- Predavanje **Pravo okoliša u međunarodnom pravu** u organizaciji Pravnog fakulteta iz Splita i Udruge Sunce, Ivana Grubišić, predavač na temu Pravo okoliša u međunarodnom pravu, Aarhuska konvencija, Mia Bašić, sudionik, listopad 2015.,Split

3.

UNAPRIJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM

Tijekom 2015. godine, koja je bila druga godina korištenja odobrene trogodišnje institucionalne podrške proveden je niz aktivnosti s ciljem dalnjeg organizacijskog razvoja.

Vanjsko vrednovanje rada i djelovanja Udruge Sunce

Vanjsko vrednovanje cjelokupnog rada i djelovanja Udruge provelo se po prvi put od osnutka. S procesom vanjskog vrednovanja započeli smo u srpnju 2014. godine te je ovaj proces dovršen u 2015. godini. Za potrebe vrednovanja angažirana je vanjska konzultantica Marina Škrabalo u dogovoru s kojom je odlučeno da će se vanjsko vrednovanje provesti za desetogodišnje razdoblje od 2005. do 2015. godine. Nalazi vanjskog vrednovanja pokazali su kako se Udruga Sunce *razvila u dobro strukturiranu kadrovski i financijski stabilnu organizaciju s odgovornim vodstvom i motiviranim, kompetentnim osobljem koja temeljito brine o svojoj efikasnosti, djelotvornosti i održivosti, uspostavljanjem procedura za rad na različitim poljima, posebice vezano za administraciju, monitoring, financijsko praćenje, radne sastanke, ali i tematski unutar programa neki procesi su sada uhodani*. Vanjsko vrednovanje poslužilo je kao temelj za planiranje dalnjeg organizacijskog razvoja Udruge i izradu strateškog plana za razdoblje od 2016. do 2020.

Izrada novog strateškog plana za razdoblje od 2016.-2020.

Na temelju između ostalog i rezultata vanjskog vrednovanja započeto je s procesom novog ciklusa strateškog planiranja za razdoblje 2016.-2020. Nalazi vanjskog vrednovanja iskorišteni su i kao alat za reviziju provedbe važećeg Plana te temelj za novi ciklus strateškog planiranja. Ulaskom u proces strateškog planiranja u 2015. godini namjera nam je bila na vrijeme se pripremiti i uskladiti s programom Europa 2020 te svim ostalim promjenama koje su se dogodile na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Strateško planiranje uključivalo je i radionicu koja je održana u Rogaću na otoku Šolti, 31. kolovoza te 1. i 2. rujna 2015. Radionica je održana uz konzultacije i facilitiranje Nataše Škrbić, konzultantice za javni i neprofitni sektor. U razvoj novog strateškog plana kroz analizu provedbe strateških ciljeva iz prethodnog razdoblja, postignutih rezultata i pripremu njihova pregleda, aktivno sudjelovanje na radionici i izradu dokumenta Strateškog plana bili su uključeni: Zrinka Jakl (predsjednica Upravnog odbora i voditeljica programa Zaštite prirode), Gabrijela Medunić-Orlić (izvršna direktorica i voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja), Milena Šijan (voditeljica projekta na programu Zaštite prirode), Mosor Prvan (voditelj projekta na programu Zaštite prirode), Matea Špika (suradnica na programu Zaštite prirode), Margita Radman (suradnica edukatorica), Marija Nazlić (suradnica edukatorica), Jakša Božanić (suradnik na programu Zaštite okoliša i održivog razvoja), Ivana Grubišić (suradnica pravnica), Samanta Šećer (financijsko

administrativna suradnica), Mia Bašić (suradnica pravnica, pripravnica), Patricija Granić (vanjska suradnica pravnica), Ljiljana Prebanda (vanjska suradnica). Strateški plan usvojen je na Skupštini održanoj u prosincu 2015.

Slika 15. i 16. Izrada strateškog plana za razdoblje 2016.-2020.

Usklađivanje sa zakonodavstvom

Tijekom 2015. godine Udruga Sunce izmijenila je Statut kako bi se isti usuglasio s novim Zakonom o udrugama (NN 74/14), izmijene su usvojene na Skupštini te je predat zahtjev za izmijene Statuta Službi za opću upravu. U suradnji s knjigovođom sustavno se radilo na usklađivanju finansijskog poslovanja s obvezama iz Zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14) te sukladno obvezama koje proizlaze iz ovog Zakona izrađen finansijski plan za 2016. te usvojen na Skupštini održanoj u prosincu 2015. godine.

Razvoj upravljačkih i izvršnih struktura Udruge Sunce

Tijekom 2015. godine ukupno je održano 2 sastanka Upravnog odbora. Na održanim sastancima Upravnog odbora definirana su pojedina zaduženja za članove s obzirom na interese, znanja i mogućnosti, a s ciljem izrade opisa poslova pojedinih članova Upravnog odbora, kao i daljnje edukacija i usavršavanja članova Upravnog odbora. S ciljem boljeg upravljanja ljudskim resursima uspostavljen je sustav praćenja angažmana zaposlenika kako za potrebe projekta tako i usluga, kao i planiranja. Također prati se ali i usavršava sustav praćenja troškova provedbe pojedinih usluga.

Izgradnja resursnih kapaciteta

Udruga za rad koristi prostore Grada Splita s kojim ima petogodišnji ugovor o zakupu po povlaštenoj cijeni do lipnja 2015. Godine, a koji je 2015. automatski produžen zbog uredno ispunjenih prethodnih obveza. Također putem javnog natječaja provedenog od strane Grada Splita krajem 2015. godine osigurane su dvije dodatne prostorije za rad. Ipak ovi prostori još uvijek nisu dovoljni te se i dalje očekuje raspisivanje natječaja Grada za preostale prostore na postojećoj adresi. U međuvremenu je Udruga krajem 2015. godine iznajmila dodatan prostor po komercijalnoj cijeni u blizini postojećih ureda

4.

EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA I VOLONTERA

Proces evaluacije rada provodi se prema unaprijed utvrđenoj metodologiji sa svakim novim zaposlenikom kao i postojećim zaposlenicima Udruge Sunce. Na radionici strateškog planiranja utvrđeno je kako je potrebno unaprijediti metodologiju evaluacije te je u vezati uz postignuća vezana uz provedbu zadanih aktivnosti/projekata/programa te razviti sustav stimulacije zaposlenika te se ove aktivnosti planiraju provesti u narednom razdoblju. I dalje se provodi evaluacija rada volontera, učenika uključenih u programe društveno korisnog učenja (*Service-Learning*) te osoba na stručnom usavršavanju. Na temelju evaluacije te ustanovljenih potreba Udruge Sunce proizašlih iz aktivnosti i projekata planira se edukacija i usavršavanje svakog pojedinog zaposlenika, volontera te osoba na stručnom usavršavanju.

Kroz sudjelovanje na okruglim stolovima, radionicama i sl. događajima u zaštiti okoliša i prirode kao i u aktivnostima vezanim uz civilno društvo općenito, na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini dajemo svoj aktivan doprinos ovim događanjima, razvijamo odnose s postojećim suradnicima i partnerima te stječemo nova partnerstva (vidi poglavlje 2.4). Istovremeno ova su događanja prilika za stjecanje znanja i razmjenu iskustva među sudionicima.

Dodatno tijekom 2015. zaposlenici Udruge Sunce bili su uključeni sljedeće ciljane edukacije i usavršavanja:

- Online tečaj Introducing the educational material "Know,Feel,Act! To stop Marine Litter" to formal and non formal educators, siječanj, Marija Nazlić
- Trening radionica „Third Regional Training Workshop on Sustainable Tourism in Marine Protected Areas, Kas, Turska, svibanj 2015. Milena Šijan i Matea Špika,
- Konferencija „3rd Nature and Sports Euro'meet conference“, Newcastle, Northern Ireland, rujan/listopad 2015., Milena Šijan
- Konferencija „Moving towards sustainable tourism in Marine Protected Areas“, studeni 2015., Sardinia, Italija, Milena Šijan
- Seminar „Izrada finansijskih planova za 2016. godinu, novi Pravilnik o finansijskom upravljanju i kontrolama i ostale aktualne za neprofitne organizacije u organizaciji RIF (Hrvatska zajednica računovođa i finansijskih djelatnika), listopad 2015., Zagreb, Samanta Šećer

- Seminar „Popunjavanje upitnika za samoprocjenu sustava finansijskog upravljanja i kontrola, računovodstvene i porezne pripreme za 2015. godinu i druge aktualnosti za neprofitne organizacije“ u organizaciji RIF (Hrvatska zajednica računovođa i finansijskih djelatnika), studeni 2015., Zagreb, Samanta Šećer
- Radionica Participativno budžetiranje u okviru projekta Participativno budžetiranje: Građani nadziru lokalni proračun", Samanta Šećer
- Konferencija Volontiranje u školi - učenje odgovornosti, kreativnosti i inicijative- Margita Radman, Tea Kuzmičić Rosandić
- Implementacijska radionica za grant schemu IPA 2012 Jačanje lokalnih partnerstava za otvorenu vlast i borbu protiv korupcije u odgovornom upravljanju prirodnim resursima, Gabrijela Medunić – Orlić, Samanta Šećer
- Implementacijska radionica za korisnike bespovratnih sredstava u okviru Trećeg poziva na dostavu projektnih prijedloga IPA Program prekogranične suradnje Hrvatska-Crna Gora 2007-2013, Zrinka Jakl, Matea Špika, Samanta Šećer
- Konferencija In the Wake of Plastics- Marija Nazlić i kao izlagač i sudionik

U 2015. godini zaposlenica Margita Radman uspješno je završila dodatno pedagoško-psihološko obrazovanje, a kojeg je i sufinancirala Udruga Sunce (5.000,00 kn odnosno 61% troškova), a za koje je izrađen Ugovor o stručnom usavršavanju između zaposlenice i Udruge Sunce.

Udruga i dalje provodi odličan modalitet odabira i prenošenja znanja na osobe na stručnom usavršavanju temeljem potpore Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ovo dokazuje i činjenica da su dosad u Udrudi zadržane sve osobe koje su prethodno bile na stručnom usavršavanju (ukupno 4 osobe). Tijekom 2015. godine u Udrudi Sunce dvije su osobe nastavile stručno usavršavanje započeto u 2014. godini, a temeljem potpore Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i to na radnim mjestima za suradnika edukatora te finansijsko administrativnu suradnicu. Ove mjere pokazale su se izuzetno korisne za unaprjeđenje ljudskih kapaciteta Udruge, a po završetku stručnog zapošljavanja vježbenik i vježbenica su zaposleni (vidi poglavlje 5.3). Također u srpnju 2015. stručno usavršavanje temeljem potpore HZZ-a započela je i jedna osoba na radnom mjestu suradnice pravnice/pripravnice.

U 2015. godini po prvi put nam je odobrena i koristimo mjeru javnih radova za jednu osobu; mladi za EU- suradnici na EU projektima u nevladinom sektoru.

5.

LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA

Rad i djelovanje Sunca ne bi bilo moguće bez članova, volontera i zaposlenika Sunca. Tijela upravljanja Sunca čine Skupština, Upravni odbor, Predsjednica Upravnog odbora te Izvršna direktorica.

5.1. Članstvo

U Udrizi Sunce razlikujemo četiri vrste članstva; aktivno, pridruženo, podržavajuće i počasno. Ove vrste članstva se razlikuju po svojim pravima i obvezama. Aktivni članovi mogu biti birani u tijela Udruge te glasati na Skupštini.

Kontinuirana ulaganja u povećanje vidljivosti i komunikaciju s članovima direktno se održava kroz povećano članstvo u Udrizi. Tijekom 2015. godine broj novih članova je iznosio 25, pri čemu je na kraju 2015. godine Udruga brojila 222 člana. Novi Statut (vidi poglavlje 3.) omogućuje učlanjenje maloljetnika, odnosno osoba starijih od 14 godina.

Kontinuirano raste i broj aktivnih članova u Udrizi Sunce.

5.2. Upravni odbor

U 2012. godini započeo je sa radom novi Upravni odbor Udruge Sunce, s četverogodišnjim mandatom. Upravni odbor sastoji se od tri vanjska člana i dva predstavnika zaposlenika. Vanjski članovi UO-a odabrani su putem javnog natječaja. Uspostavom ovakvog UO-a Udruga Sunce postigla je veći stupanj transparentnosti te unaprijedila upravljanje Udrugom. Sukladno pravilima dobrog upravljanja organizacijama civilnoga društva, članovi UO Sunca svoj rad obavljaju volonterski.

Članovi Upravnog odbora su:

1. **Zrinka Jakl**, dipl. ing. biologije-ekologije, Predsjednica, predstavnica zaposlenika
2. **Mosor Prvan**, dipl. ing. biologije-ekologije, predstavnik zaposlenika
3. **Marina Marković**, dipl. politolog, MSc in Integrated Coastal Zone Management, vanjska članica
4. **Andrijana Parić**, dipl. sociologinja i profesorica filozofije, magistrica za lokalni razvoj – Zajednički magisterij Europske unije za područja u tranziciji, vanjska članica
5. **Slađana Pavlinović**, dr.sc. ekonomije, vanjska članica

5.3. Zaposlenici

Tijekom 2015. godine u Udrizi je ukupno bilo zaposleno 10 osoba i to na sljedećim radnim mjestima:

1. **Gabrijela Medunić-Orlić**, dipl.ing.kemije, B.Sc.znanosti okoliša, izvršna direktorica/voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
2. **Zrinka Jakl**, dipl.ing.biologije-ekologije, voditeljica programa Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
3. **Milena Šijan**, prof.biologije i kemije, B.Sc.znanosti okoliša, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
4. **Samanta Šećer**, dipl.oec., finansijsko administrativna suradnica, Ugovor na određeno, puno radno vrijeme, od svibnja 2015.
5. **Mosor Prvan**, dipl.ing. biologije-ekologije, suradnik na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
6. **Margita Radman**, mag. biologije i ekologije mora, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno, te od 01.04.2015. Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme
7. **Ivana Grubišić**, mag.iur., suradnica na programu zaštite okoliša/pravnica, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme
8. **Matea Špika**, dipl.ing. biologije, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme.
9. **Marija Nazlić**, prof. biologije i kemije, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme. Ugovor na određeno te od 31.12.2015 Ugovor na neodređeno; od 01.12.2015. korištenje porodiljnog dopusta.
10. **Jakša Božanić**, dipl ing. geologije na radnom mjestu suradnik edukator, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme, od svibnja 2015. godine
11. **Pinija Poljaković**, mag. Sociologije na radnom mjestu voditeljica komunikacija, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme, od listopada 2015. godine

Budući je dio osoba radio na nepuno radno vrijeme te na kraće vremensko razdoblje, na godišnjoj razini ukupno je tijekom 2015. godine 9,41 osoba bilo zaposleno temeljem Ugovora na određeno/neodređeno na puno radno vrijeme. Za usporedbu tijekom 2014. godine radilo je 7,98 osoba, a u 2013. godini u Udrizi je u prosjeku radilo 6,7 osoba na puno radno vrijeme.

Tijekom 2015. godine na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, a temeljem potpore HZZ-a bile su tri osobe:

1. **Jakša Božanić**, dipl ing. geologije na radnom mjestu suradnik edukator, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme, od svibnja 2015. godine
2. **Samanta Šećer**, vježbenica na radnom mjestu, finansijska administrativna suradnica od svibnja 2014. do svibnja 2015.
3. **Mia Bašić**, vježbenica na radnom mjestu suradnice pravnice/pripravnica od srpnja 2015. do srpnja 2016.

U 2015. godini po prvi put je odobrena mjera javnih radova za jednu osobu; mladi za EU- suradnici na EU projektima u nevladinom sektoru.

1. **Tea Kuzmičić Rosandić**, mag.biologije i ekologije mora, prosinac 2015. do lipanj 2016.

5.4. Volonteri

Pružanje mogućnosti različitih oblika volontiranja u Udrudi prepoznato je kao izuzetno vrijedan alat za širenje znanja i iskustva o tematici zaštite okoliša i prirode, aktivnog građanstva i civilnog društva općenito te jačanje ljudskih kapaciteta i utjecaja Udruge. Istovremeno, osobe koje se uključe u naš rad, najčešće mladi, stječu kompetencije i kreću se u radnom okruženju čime se povećavaju mogućnosti za njihovo daljnje zapošljavanje. Kroz nekoliko prethodnih projekata Udruga je razvila i provodi odličan modalitet prenošenja znanja na volontere. Velik je interes stranih studenata kako za provedbu stručne prakse tako i volontiranja u Sunce. Stoga se Udruga Sunce u 2015. godini akreditirala kao domaćin i organizator volontiranja pri Europskoj volonterskoj službi.

Slika 17. Volonteri sudjeluju u provođenju anketiranja u sklopu Splitske biciklijade 2015.

Ukupno je tijekom 2015. godine u Udrudi volontiralo 19 osoba od toga 13 žena i 6 muškaraca, većina u dobi između 18-30 godina (14 volontera). Odrađeno je 1848 volonterska sati što je povećanje od 60,41% u odnosu na 2014. godinu (1152 volonterska sata). Ovi podaci dostavljeni su i Ministarstvu socijalne politike i mladih.

Tijekom izvještajnog razdoblja volonteri/volonterke bili su uključeni u volontiranje na edukacijskim i informativnim aktivnostima, organizaciji i provedbi javnih događanja te terenskim aktivnostima.

U okviru projekta „Sudjeluj u održivom razvoju“ nastavilo se s provedbom programa edukacije za volontere edukatore u koji je u 2015. uključeno 2 nova i 2 stara volontera edukatora.

Od lipnja do prosinca 2015. godine u Udrudi Sunce obavljala je stručnu praksu i volontira Nastja Logar, studentica Sveučilišta u Girona, Španjolska. Njen boravak je financiran preko Erasmus programa. Za vrijeme stručne prakse bila je uključena u istraživanja vezana uz izradu strategija održivog turizma na području parkova prirode Lastovskog otočja i Telašćice, aktivnosti u svezi EkoPartner programa, izradu brošure o održivom turizmu.

Krajem 2015. godine kroz projekt „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ započeo se razvijati i program volontiranja za studente Pravnog fakulteta.

5.5. Programi društveno korisnog učenja

U školskoj godini 2014./2015. 6 učenika Prirodoslovno tehničke škole bilo je uključeno u program društveno korisnog učenja, odradivši ukupno u cijeloj školskoj godini 118 sati, od čega se na 2015. godinu odnosilo cca 53 sata te je program dovršen u lipnju 2015. godine s krajem školske godine. U školskoj godini 2015./2016. novih 6 učenika uključilo se u program društveno korisnog učenja. Ovaj oblik suradnje s Prirodoslovno tehničkom školom proveo se petu školsku godinu zaredom. Cilj programa je da učenici steknu znanja iz područja zaštite okoliša i prirode, u što većoj mjeri da se uključe i potaknu na aktivno građanstvo, upoznaju s vrijednostima volonterskog rada te ulogom i načinom rada organizacija civilnoga društva. Krajem 2015. godine kroz projekt „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ započeo se razvijati i program društveno korisnog učenja za studente Ekonomskog fakulteta te je odobren novi projekt „Studenti uče o građanskom angažmanu - društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“ putem kojeg će se u 2016. i 2017. godini razvijati i provoditi programi za studente Kemijsko-tehnološkog, Filozofskog, Ekonomskog fakulteta te Sveučilišnog odjela za studije mora.

6.**UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA**

Suradnja s udrugama na **lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini** predstavlja osnovu našeg djelovanja. U 2015. godini smo bili uključeni u rad dolje navedenih mreža i to kroz angažman u upravljačkim strukturama, razmjenu informacija, znanja i iskustva, jedinstven nastup u pitanjima od zajedničkog interesa, vezano uz pitanja i probleme iz područja rada Udruge kao i rada organizacija civilnog društva.

Lokalna razina

- **Forum organizacija civilnog društava Splitsko-dalmatinske županije**

Udruga Sunce formalno je uključena u rad ove Mreže međutim ista tijekom 2015. godine nije bila aktivna. Međutim u 2015. godini okupila se neformalna inicijativa nekoliko organizacija civilnoga društva s ciljem jačanja vidljivosti vrijednosti rada ovog sektora među građanima na lokalnoj razini te među donositeljima odluka. Dogovorene su neke zajedničke aktivnosti.

Ko i dosad tijekom 2015. godine surađivali smo s udrugama u pojedinim aktivnostima. S Udrugom RODA surađivali smo u obilježavanju Dana planeta Zemlje. S portalom Cenzura STAV prilikom objave članaka relevantnih kako za zaštitu okoliša tako i civilno društvo općenito. Kroz osnovano Savjetodavno vijeće za okoliš surađivali smo s Društvom Marjan, Građanskom inicijativom Karepovac-Drugo lice Splita te udrugom Zelena spirala.

Nacionalna razina

- **Mreža Zelenih telefona Hrvatske, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Putem mailing liste Zelenog telefona s članicama mreže komunicira se i razmjenjuju se informacije na tjednoj razini. Početkom 2015. godine započeo je zajednički projekt s 5 članica Mreže (Ekološko društvo PAN, Karlovac, Ekološka udruga Krka Knin, Žmergo iz Opatije, Franjo Košćec iz Varaždina, ZEO Nobilis iz Čakovca). nekoliko članica mreže „Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service/ Partnerstva za okoliš (vidi poglavljje 2.2)

- **Zeleni forum, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Uz članstvo Udruga Sunce je u mreži Zeleni forum, članica koordinacije koju čini sedam udruga iz Mreže. Komunikacija se vršila na dnevnoj razini putem službene mailing liste, a najveći dio aktivnosti odnosio se na kampanju S.O.S. za Jadran. Skupština Zelenog foruma u 2015. godini nije održana.

- Podržavamo rad Platforme 112.

Za informiranje vezano uz razvoj i djelovanje civilnoga društva, zajednička zagovaranja te komunikaciju s udrugama članicama Platforme 112 koristimo zajedničku mailing listu.

Međunarodna razina

- EEB iz Bruxellesa, članica smo ove mreže od 2006. godine

U listopadu 2015. predstavnica Udruga Sunce, Ivana Grubišić sudjelovala je na godišnjoj Skupštini EEB-a u Bruxellesu i konferenciji. Udruga Sunce priključila se pravnoj grupi u okviru EEB-a koja se bavi problematikom europskog okolišnog zakonodavstva.

- CEEweb iz Mađarske, članica smo ove mreže od 2006. godine

Mreža nam je pružala savjete prilikom izrade shadow liste za mrežu Natura 2000 za Hrvatsku

- AdriaPAN iz Italije, od 2009. godine

- MedPAN iz Francuske, članica smo ove mreže od 2009. godine

- SEAS AT RISK, Brussel

U 2015. uspješno je proveden proces učlanjenja u Mrežu te je Udruga punopravan član kao jedini predstavnik iz Hrvatske.

S brojnim međunarodnim organizacijama iz područja zaštite prirode i okoliša surađivali smo kroz formalno partnerstvo u prijavljivanju i provedbi zajedničkih projekata, zatim kroz e-mail komunikaciju u svrhu prijenosa informacija te kroz razmjenu znanja i iskustva bilo kao predavači ili kao sudionici radionica, treninga, konferencija, seminara i sličnih događanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

U 2015. surađivali smo i s WWF, EEB, IUCN, Greenpeace, ProPark (Rumunjska, Brasov), EMLA Egyesulet, PAP/RAC, RAC/SPA, Die Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung i drugima.

7.

VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU

U prethodnom razdoblju pokazalo se važnim angažirati osobu koja će biti zadužen za komunikaciju s javnošću uključujući i članstvo i volontere. Tijekom 2015. godine definirano je ovo radno mjesto, proveden je javni natječaj te je po prvi put angažirana osoba isključivo za rad na komunikaciji i odnosima s javnošću.

U 2015. godini zadržana je visoka razina vidljivosti postignuta tijekom 2014. pri čemu se povećala prisutnost na nacionalnim TV postajama. Ukupan broj evidentiranih objava medijima kroz čitavu 2015. godinu bio je 164 dok je u 2014. bio 217. Međutim velik broj objava u 2014. vezan je uz senzacionalističku temu krugova u Posidoniji (80). Izuzmu li se ove objave broj objava u 2014. bio 137 te broj objava od 164 predstavlja povećanje od 19,7 %. Zabilježeno je 36 objava na TV postajama od čega čak 27 na nacionalnim televizijama (HRT 24, NOVA TV 1, RTL 2).

Sredstvima Institucionalne podrške tiskani su komunikacijski materijali ALU boce (koje imaju za cilj promociju principa ponovni upotrijebi te izbjegavanja korištenja jednokratnih plastičnih boca. Također osmišljene su i tiskane majice za promociju Zelenih izleta, društvenog poduzetništva Udruge Sunce.

Ukupno smo imali 57 objave na Internetskoj stranici Udruge (73 u 2014. te 55 objava u 2013.). I u 2015. godini Udruga Sunce nastavlja prepoznavati važnost i višestruku korist svakodnevnog komuniciranja s građanima putem novih medijskih platformi – društvenih mreža. Tako je tijekom 2015. godine evidentno unaprijeđena vidljivost i interakcija putem službene stranice Sunca na Facebook-u, što je mjerljivo i povećanjem broja fanova stranice (1.1.2015. → 4, 072 fana, 1.1.2016. → 6, 636 fanova).

Kako bi se svoje ciljeve, projekte i aktivnosti komunicirali put javnosti redovito organiziramo javna događanja (opisana u poglavlju 2.) te sudjelujemo za Sunce relevantnim javnim događanjima. Tako smo u 2015. godini sudjelovali na javnim tribinama vezanim uz projekt istraživanja i eksploracije ugljikovodika Jadranu, Festivalu znanosti, Javnoj tribini o TTIP sporazumu te javnoj tribini vezanoj uz splitski ZOO vrt.

Slika 18. Sudjelovanje na Festivalu znanosti 2015.

8.**IZNALAŽENJE SREDSTAVA****8.1. Natječaji za bespovratna sredstva**

Udruga Sunce prijavljuje se na gotovo sve Hrvatskoj i Udrizi Sunce dostupne natječaje Europske unije, a čiji se ciljevi poklapaju sa ciljevima Udruge Sunce, a kako bi osigurali financiranje, rad i djelovanje Udruge.

Tako smo se tijekom 2015. godine prijavili na sljedeće natječaje EU:

Projekt „Sustainable Biowaste Management and use of organic compost in Dalmatia“ na natječaj LIFE Environment and Resource Efficiency - projektu je odobreno sufinanciranje od strane FZOEU-a ukoliko isti bude odobren na natječaju EU. Udruga Sunce je nositelj projekta, a partneri su ESPER SRL, Italija, Ekološka udruga Krka Knin, Grad Split, Komunalno poduzeće Čistoća d.o.o. Split, Grad Kaštela, Čistoća i zelenilo d.o.o. Knin, Mulić d.o.o, Dugi otok, Komunalac d.o.o. Lastovo.

Projekt „Remember Nature -building biodiversity awareness by reconnecting children and their families with nature“ na natječaj EU Strategy for the Danube Region; START - Danube Region Project Fund. Nositelj projekta Zavod Symbiosis (Slovenija), Udruga Sunce jedan od partnera. Projekt nije odobren.

Projekt „PEMPAMED From Paper to Effective Marine Protected Areas in the MEDiterranean“ na natječaj Interreg Mediterranean 2014-2020. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Projekt „MIND Mediterranean Islands Network for Nature protection and ecotourism Development“ na natječaj Interreg Mediterranean 2014-2020. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu

Projekt „ConFish Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations“ na natječaj Interreg Mediterranean 2014-2020. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Projekt „Coalition of NGOs for Natura 2000 in the Danube region“ na natječaj Interreg Danube Transnational programme. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Projekt „Boosting the management of marine N2000 sites in the Adriatic through stakeholder engagement and transfer of knowledge“ na natječaj LIFE Environmental Governance and Information. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Uz navedene projekte prijavljene na EU natječaje sudjelovali smo na nacionalnim natječajima Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (2 projekta, odobren 1), Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta (nije odobren projekt), Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva (2 projekt nije odobren).

Za provedbu tijekom 2015. odobreni su nam sljedeći projekt:

Projekt „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „**4M**“. Projekt se financira u sklopu Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora (IPA II b 2012/2013). Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura. Udruga Sunce je koordinator projekta, a partneri na projektu su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorski partneri, ekološka udruga Green Home i Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.

Projekt „Responsible for Nature“; Civil Society Organisations - Internal Control Mechanism for Safeguarding the EU StandardsGrant Application Form IPA 2012; Building Local Partnerships for Open Governance and Fight against Corruption in Responsible Management of Natural Resources; nositelj projekta je Udruga Sunce.

8.2. Društveno poduzetništvo i samofinanciranje

Udruga Sunce učinila je značajan iskorak u području društvenog poduzetništva i samofinanciranja odnosno stjecanja prihoda putem pružanja usluga, od kojih su najznačajnije pružanje intelektualnih i stručnih usluga. Tako su i tijekom 2015. godine od iznimnog značaja bile su usluge koje smo pružali, a koje su nam omogućile daljnji uspješan rad i djelovanje.

Finansijski učinak samofinanciranja u 2015. godini je 23% odnosno ukupan prihod kroz ove usluge u 2015. godini iznosio je 626.320,00 kn.

U 2015. godini za provedbu nam je odobreno 5 usluga, te smo nastavili provoditi usluge odobrene u 2014. godini (vidi poglavlje 2). Usluge se odnose na intelektualne usluge poput izrade planova upravljanja i stručnih studija, provedbu istraživanja te organizaciju javnih događanja i provedbu edukacije.

Donosimo kratak pregled aktivnosti društvenog poduzetništva i samofinanciranja.

1. Zeleni izleti- radionice u prirodi pod edukativnim vodstvom Udruge Sunce

Zeleni izleti educiraju učenike u prirodi, o prirodi i njenim ekosustavima, omogućavaju učenicima razumijevanje prirode i povezivanje s prirodom, služe za stjecanje znanja o vrijednostima ekosustava, upoznaju učenike s principima ekološki odgovornog ponašanja i potiču ih na njihovo prakticiranje u svakodnevnom životu doprinoseći na taj način odgoju i obrazovanju za održivi razvoj.

Provedba Zelenih izleta započela je u školskoj godini 2012./2013., potom u 2013./2014., 2014./2015. te 2014./2016. pri čemu se najveći broj Zelenih izleta održava u proljeće. Još uvijek nije ostvarena prodaja sukladno poslovnom planu, a koji predviđa neovisnost Zelenih izleta kao samostalnog društvenog poduzetništva Udruge. Ipak dosadašnji rezultati ukazuju na kontinuirani porast interesa za Zelene izlete što je vidljivo iz Tablice 1.

Tablica 1. Broj održanih Zelenih izleta, djece te pratitelja po godinama

Godina	Zeleni izleti 2011-2015								
	OŠ	Vrtić	Ukupno	OŠ	Vrtić	Ukupno	Nastavnici	Odgajatelji	Ukupno
2011	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2012	4	0	4	54	0	54	3	0	3
2013	13	1	14	278	36	314	13	0	13
2014	21	3	24	401	66	467	28	8	36
2015	23	0	23	483	0	483	33	0	33
Ukupno	61	4	65	1216	102	1318	77	8	85

Slika 19. Zeleni izlet na izvor rijeke Cetine

Nastavku provedbe Zelenih izleta u 2015. godini odnosno njihovu unaprjeđenju doprinijeli su i projekti u kojima Zeleni izleti predstavljaju jednu od aktivnosti (projekti Priroda Dalmacije i Sudjeluj u održivom razvoju). Promotivne aktivnosti Zelenih izleta financirani su kroz Institucionalnu podršku (izrada majci Zelenih izleta). Ukupni prihod od Zelenih izleta u 2015. godini iznosio je 9.560,00 kn bez PDV-a (isključivo naplaćeno od korisnika, škola).

2. Izrada planova upravljanja i stručnih studija

Prethodno ostvareni rezultati, dobra suradnja i stečeno povjerenje kod relevantnih institucija i organizacija prilikom izrade planova upravljanja te kartiranja i monitoringa bioraznolikosti podmorja rezultirali su interesom drugih institucija za angažiranje Udruge u provedbi ovih i sličnih usluga Udruge. Stečena iskustva u pružanju usluga, prikupljene reference i prepoznatljivost Udruge kao odgovorne i stručne; odvajanje dijela radnog vremena za sudjelovanje na natječajima za usluge doveli su do finansijskih značajnih usluga u 2015. godini poput usluge „Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske“. Tijekom 2015. vršili smo i monitoring vidre za područje Nacionalnog parka Krka te zaštićenih područja u Šibensko kninskoj županiji.

3. Organizacija javnih događanja i edukacija

Nastavljena je i suradnja s komunalnim poduzećem Čistoća d.o.o. Split na organizaciji javnog događanja obilježavanja Dana planeta Zemlje 2015. na temu Otpad. Kao edukatori smo sudjelovali i na tečaju za osposobljavanje volontera u slučaju iznenadnog izljeva nafte u Jadranskom moru u organizaciji Agencije za razvoj Zadarske županije.

Slika 20. Pobjednički projekt za niže razrede u sklopu natjecanja za Dan planeta Zemlje 2015.

4. Članarine

Broj novih članova u 2015. iznosio je 25, a prihod od članarina 5.760,00 kn.

9.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

U tablici 2. prikazan je popis projekata koji su se provodili tijekom 2015. godine, donatori, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosio na 2015. Važno je napomenuti kako je ovisno o pojedinom projektu iznos sredstava prikazan na način da se procjeni iznos koji se odnosi na 2015. u odnosu na cjelokupno razdoblje, ili je prikazan iznos koji je izviješten ukoliko je krajem 2015. godine po pojedinačnom projektu postojala obveza za podnošenje izvješća. Također, tijekom svibnja i lipnja 2016. godine provedena je revizija finansijskih izvještaja za 2015. godinu od strane ovlaštenog revizora tvrtke Revizija Finar d.o.o..

Tablica 2. Popis projekata koji su se provodili u 2015. godini

PROJEKT	GLAVNI NOSITELJ	GLAVNI DONATOR	RAZDOBLJE PROVEDBE	IZNOS SREDSTAVA za 2015. godinu u odnosu na cjelokupno razdoblje (ovisno o projektu - izviješteno/odobreno ili procjena u odnosu na cjelokupno razdoblje trajanja projekta)
SEA-Med Project - Field Project in Croatia - <i>Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia</i>	Udruga Sunc <i>e</i>	MAVA fondacija	01.03.2014. – 28.02.2017.	Ukupna vrijednost projekta: 323.999,95 Euro Za 2015. 98.009,00 Euro izviješteno do 31.12.2015.

Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (SEA-MED)	Udruga Sunce	MAVA fondacija	15.03.2015. – 28.02.2016.	Ukupna vrijednost projekta: 13.955,00 Euro, u 2015. godini uplaćeno 8.955,00 Euro.
Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“	Udruga Sunce	EU	15.07.2015. – 15.07.2017.	Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 Eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura. Za projekt uplaćeno ukupno 111.436,58 Euro (od čega sredstva iz EU: 97.401,94 Euro i sufinanciranje Vladinog ureda za udruge: 14.034,64 Euro). Izviješteno 13.636,00 Euro za 2015. godini.
Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service” (Partnerstva za okoliš)	Ekološko društvo Pan iz Karlovca	Europska unija iz programa IPA – Transition Assistance and Institution Building Component for 2011, Reinforcing Support of CSOs' in Enhancing Transparency and Good	01.01.2015. - 31.12.2017.	Iznos projekta namijenjen Udruzi Sunce je 23.864,16 Euro. U 2015. godini uplaćeno 90.726,50 kn (izvješteno 72.471 kn).

		Governance in Croatian Public Administration.		
Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu	Udruga Sunce	EU	11.11.2015. – 11.11.2017.	Ukupna vrijednost projekta 181.500,08 Euro.Uplaćeno 85.627,75 Euro u 12/2015. Prebačeno partnerima na projektu: Društvu Marjan 15.053,31 Euro i Udrizi BIOM 12.218,69 EUR. Trošak Udruge Sunce 4.369,32 Euro za 2015. godini.
Partnerstvo za održivo korištenje zaštićenih dijelova prirode u Dalmaciji- Priroda Dalmacije	Udruga Sunce	EU	17. 09.2014. – 17.03.2016.	Ukupna vrijednost projekta 138.888,00 Euro, a EU sufinancira projekt s 124.860,31 Euro. Za 2015. izvješteno 39.524,00 Euro (301.397,27 kn).
Zajedno za prirodu i okoliš/Together for the Nature and Environment	Udruga Sunce	EU / Vladin ured za udruge	10.12.2013.- 10.12.2015.; projekt produžen do 10.02.2016.	Ukupna vrijednost projekta za Udrugu Sunce financirana od EU je 354.175,20 kn uz 218.203,60 kn potrebnog iznosa sufinanciranja. Sufinanciranje je osigurano od Vladinog ureda za Udruge, FZOEU, MAVA fondacije,

				te kroz Institucionalnu potporu Nacionalne zaklade. Ukupno je za projekt u 2014. godini uplaćeno 392.034,28 kn, od čega je u 2015. potrošeno 145.351,98 kn.
Sudjeluj u održivom razvoju	Udruga Sunce	Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)	svibanj 2013.- travanj 2015.; projekt produžen do 30.06.2015.	Priznata prema izvještajima ukupna vrijednost projekta 57.925,73 Euro; 9.637,14 Euro izviješteno za 2015. godinu.
Sudjeluj u održivom razvoju-odgovorno stvaraj i postupaj s otpadom	Udruga Sunce	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost	kolovoz 2014. do kraja rujna 2015. godine	Proračun projekta: 215.796,98 kn od čega FZOEU sufinancira 86.318,79 kn što čini 40% iznosa projekta, 32.272,93 kn izviješteno za 2015. godinu.
Sudjeluj u održivom razvoju	Udruga Sunce	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	01.09.2014.- 25.08.2015. (školska godina 2014./2015.)	Ukupna vrijednost projekta 50.000,00 kn, procjena troškova za 2015. godinu, 33.333,33 kn.
Institucionalna podrška stabilizaciji i razvoju Udruge Sunce	Udruga Sunce	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	01.01.2014.- 31.12.2014.	Ukupna izvještena i opravdana vrijednost za 2015.: 325.324,40 kn

U tablici 3. prikazan je popis usluga koje su se provodile tijekom 2015. godine, naručitelji, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosio na 2015.

Važno je napomenuti kako je ovisno o pojedinoj usluzi iznos sredstava prikazan na način da se procjeni iznos koji se odnosi na 2015. u odnosu na cjelokupno razdoblje, ili je prikazan iznos koji je uplaćen tijekom 2015. godine po pojedinoj usluzi.

Tablica 3. Popis usluga koje su se provodile u 2015. godini

USLUGA	NARUČITELJ	IZVOR SREDSTAVA	RAZDOBLJE PROVEDBE	UKUPAN PRORAČUN I IZNOS SREDSTAVA za 2015. godinu prema uplati
Volonterski programi u parkovima Hrvatske	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Svjetska banka, u okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP	31.03.2014. – 30.09.2015.	Ukupan proračun usluge: 559,350,00 kn + PDV; uplaćeno za 2015: 223.740,00 kn (279.675,00 kn s uključenim PDV-om).
Monitoring (praćenje stanja) vidre (<i>Lutra lutra L.</i>) na području Šibensko kninske županije	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Šibensko kninske županije	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima Šibensko kninske županije	Travanj – 30.09.2015.	7.650,00 kn (9.562,50 kn s uključenim PDV-om).
Monitoring (praćenje stanja) vidre (<i>Lutra lutra L.</i>) na području Nacionalnog parka Krka	Javna ustanova Nacionalni park Krka	Javna ustanova Nacionalni park Krka	Kolovoz-31.01.2016.	15.110,00 kn (18.887,50 kn s uključenim PDV-om)

Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske	Državni zavod za zaštitu prirode/Hrvatska agencija za okoliš i prirodu	Državni zavod za zaštitu prirode/Hrvatska agencija za okoliš i prirodu	23.09.2015. – 23.09.2016.	330.000,00 kn bez pdv-a, s pdv-om 412.500,00 kn. U 2015. godini uplaćeno je 33.000,00 kn bez PDV-a (s PDV-om 41.250,00 kn)
Nacionalna procjena odbačenih/izgubljenih ribarskih alata u RH – Doprinos implementaciji UNEP/MAP Regionalnog plana upravljanja morskim otpadom u Sredozemnom moru.	MIO-ECSDE iz Grčke	MIO-ECSDE iz Grčke	03.04. 2015. – 01.06.2015.	1.500,00 Euro. Cjelokupan iznos uplaćen u 2015. godini.
Plan jačanja kapaciteta za sektor zaštite prirode Republike Hrvatske	PROPARK	Projekt "Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Management in Eastern Europe"	02.05.2014. – 31.08.2015.	Ukupan proračun: 136.284,68 kn (18.000,00 Euro bez pdv-a); uplaćeno za 2015.: 2.500,00 Euro (18.898,41 kn).
Izrada nacrta Plana upravljanja Nacionalnim parkom "Mljet"	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	23.06.2014. – 31.08.2016.	Ukupan proračun: 52.000,00 kn bez PDV-a; nije bilo uplata u 2015.
Pružanje tehničke pomoći u procjeni morskog otpada u Jadranu i postavljanju prioriteta za buduće aktivnosti rješavanja problema	Institut za oceanografiju i ribarstvo	Projekt IPA Adriatic CBC programa 2007 – 2013 pod nazivom "Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji"	15.09.2014. – 28.02.2016.	Ukupan proračun: 400.000,00 kn bez PDV; uplaćeno za 2015.: 260.000,00 kn

Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2015. godine	Udruga Sunce	Čistoća d.o.o. Split	10.04.2015.- 31.12.2015.	Vrijednost usluge: 41.345,00 kn+PDV u iznosu od 10.336,25 kn. Cjelokupan iznos uplaćen u 2015.
Zeleni izleti	Škole	Škole/učenici	Tijekom 2015.	9.560,00 kn (11.950,00 kn s uključenim PDV-om) uplaćeno u 2015.

Tablica 4. Prihodi i rashodi u 2015. godini

Ostvareni prihod Udruge u 2015. godini	2.946.420,00 kn
Od toga ostvareno iz:	
Stranih izvora (inozemnih vlada i međunarodnih organizacija)	1.623.919,00 kn
Proračuna, državni	260.208,00 kn
Proračuna, lokalni	10.000,00 kn
Proračuna Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva ili drugih javnih zaklada i institucija	353.824,00 kn
Vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	626.320,00 kn
Članarine	5.760,00 kn
Donacije građana/gradanki RH	0,00 kn
Ostalo (prihodi od prodaje, refundacija i sl.)	66.389,00 kn
Ukupno ostvareni rashodi Udruge u 2015. godini	2.601.573,00 kn
Od toga utrošeno za:	
Plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	1.144.868,00 kn
Naknade zaposlenicima za pokrivanje troškove službenih putovanja, radionica, seminara	248.996,00 kn
Naknada konzultantima i suradnicima (strani i domaći) i osobama izvan radnog odnosa (naknada, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	268.157,00 kn
Troškovi terena za volontere	0,00 kn
Rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	209.895,00 kn
Materijalni troškovi	133.130,00 kn
Intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student servis i dr.)	234.726,00 kn
Ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.)	361.801,00 kn